

DARBININKAS

Vol. LXXXIV, Nr. 46
Lapkritis - November 26, 1999 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Lietuvoje minimas Tautinių mažumų įstatymo ir Tautinių mažumų bei išėvijos departamento 10-metis. Šiai sukačiai paminėti Vilniuje, Nacionaliniame dramos teatre, surengtas iškilmingas posėdis, konferencija "Tautinės mažumos demokratinėje valstybėje", susitikime su tautinių mažumų visuomeninių organizacijų vadovais pristatyta knyga "Tautinės mažumos Lietuvoje", rengiamos parodos, plenerai, įvairiuose Lietuvos miestuose galima susipažinti su kultūrinio istoriniu Lietuvoje gyvenančių tautų paveldu. Tautinių mažumų įstatymas Lietuvoje buvo priimtas dar prieš Nepriklausomybės paskelbimą, jis paruoštas Sąjūdžio žmonių. 1989 m. lapkričio 23 d., priėmus šį teisės aktą, buvo įkurtas ir Tautybų komitetas, vėliau tapęs Tautinių mažumų departamentu. Tautinių mažumų įstatymas - pirmasis tokio pobūdžio dokumentas Europoje, išties skirtas tautinių mažumų apsaugai.

- Kariškiai lapkričio 23-iają minėjo savo šventę, Kariuomenės dieną. Po Šventų Mišių Vilniaus arkikatedroje surengtas paradas Nepriklausomybės aikštėje. Karius pasveikino Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus, krašto apsaugos ministras Č. Stankevičius ir kariuomenės vadas brigados generolas J. Kronkaitis. Vėliau kariai Gedimino prospektu žygiavo į aikštę prie Krašto apsaugos ministerijos. Vakare surengtas iškilmingas minėjimas Krašto apsaugos savanorių pajėgų štabo salėje. Šios išklmės surengtos minint oficialų kariuomenės gimtadienį, nes būtent 1918 metų lapkričio 23 d. išleistas pirmasis įsakymas nepriklausomybę atkūrusios Lietuvos ginkluotiesiems pajėgoms. Kariuomenės diena paminėta ir kituose Lietuvos miestuose.

- Lietuvos Vyriausybė lapkričio 20 d. buvo susirinkusi į pasitarimą, kuriame aptarti aktualūs klausimai, liečiantys Valstybės ir savivaldybių 2000 metų biudžetų, Valstybinio socialinio draudimo fondo (SO-DRA) ir Investicijų programos 2000 metams projektus bei su šiais projektais susijusių derybų su Tarptautiniu valiutos fondu procesą, pranešė Eltai Vyriausybės spaudos tarnyba. Įvertinus šiuo metu esančias ir ateities šalies finansinės ūkinės būklės tendencijas, Ministrų kabinetas numato toliau mažinti tikslinamas šalies biudžeto pajamas ir išlaidas, pripažįstant 2000 metų biudžeto deficitą apie 1 mlrd. litų. Numatoma, kad nacionalinio biudžeto pajamos išliks 1999 metų faktinių pajamų lygio, išlaidos mažinamos apie 1 mlrd. litų palyginati su ankstesniais planais.

- Jungtinės Amerikos valstijos padovanojo Lietuvai 40 tūkstančių šautuvų M-14.

- Baltarusijos sostinėje lapkričio 20 d. prasidėjo trečiasis kino festivalis "Listopad-99". Lietuvai jame atstovaus naujasis režisieriaus Valdo Navašaičio pilnametražis vaidybinis filmas "Kiemas".

LIETUVOS SEIMAS VĖL SMERKIA RUSIJOS KARĄ PRIEŠ ČEČENIJĄ

Lietuvos Seimas lapkričio 15 d. vėl pasmerkė Rusijos kariuomenės veiksmus Čečėnijoje ir paragino problemą skubiai svarstyti Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos viršūnių susitikime Stambule. Už tokią rezoliuciją, kurią inicijavo Seimo parlamentinių ryšių su Čečėnijos Respublika Icherija grupė, balsavo 38 Seimo nariai, nė vienas nebalsavo prieš ir vienas susilaikė.

Rezoliucijoje Rusija kaltinama sulaužiusi 1996 metais Europos Tarybai duotą įsipareigojimą nutraukti karo veiksmus bei žmogaus teisių pažeidimus Čečėnijoje.

Be to, pasak rezoliucijos, Rusija nesilaiko anksčiau sudarytų taikos susitarimų su Čečėnija.

"Dabar karo veiksmai ypač beatodairiški, o masinis žmonių išvymas iš jų gimtojo krašto pernelyg primena Belgrado režimą Kosove. Tai planingas visuotinis žmogaus teisių pažeidimas ir kolektyvinės atsakomybės taikymas visai tautai", skelbia Lietuvos Seimo rezoliucija.

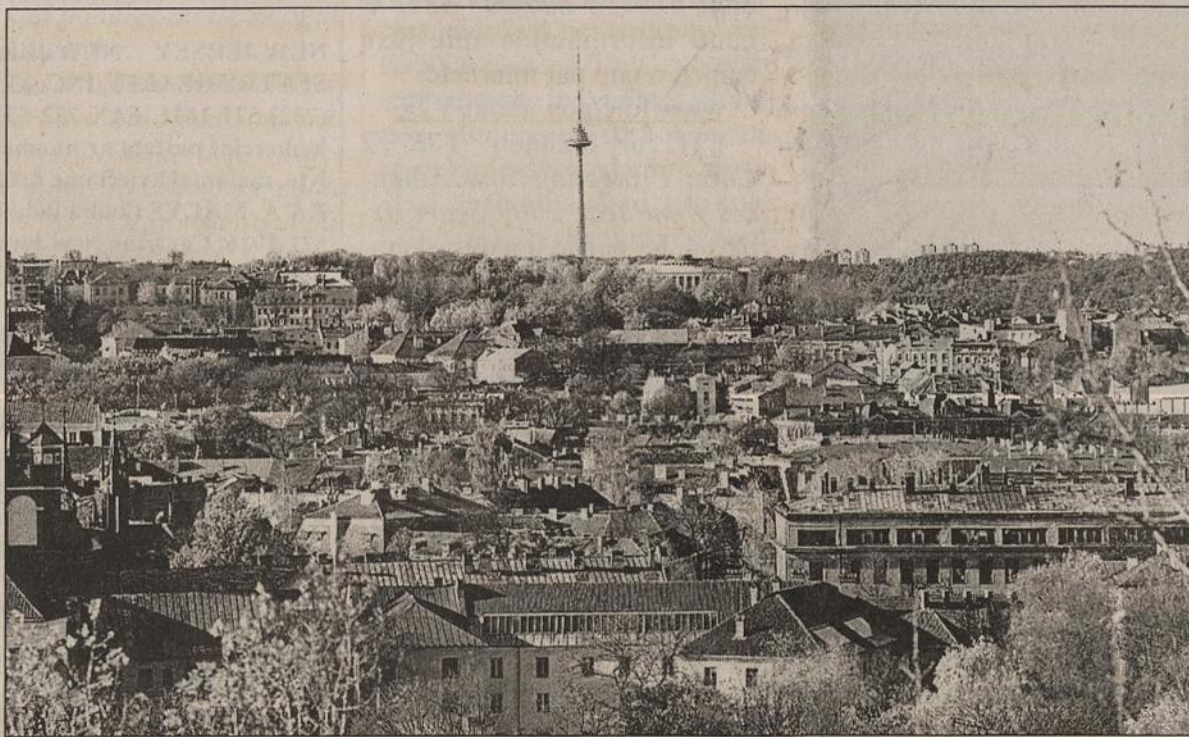
Seimas mano, kad Rusijos va-

dovybė turėtų pasmerkti savo kariuomenės veiksmus prieš civilius ir sustabdyti "totalinę Čečėnijos griovimą".

Lietuvos Seimas spalio 20 dieną jau paskelbė griežtą pareiškimą dėl padėties Čečėnijoje ir prisijungė prie bendro Europos Sąjungos šalių pareiškimą, kuriuose raginama konfliktą spręsti taikiomis priemonėmis.

Rusija įvairiomis progomis yra perspėjusi, kad Lietuvos parlamentarų simpatijos Čečėnijai grasina pakenkti dvišaliams santykiams.

BNS

Vilnius šiandien

G. Glinso (ELTA) nuotr.

J.BASANAČIAUS PREMIJOS LAUREATAI

Lietuvos Vyriausybė nutarė 1999 metų Valstybinę J. Basanavičiaus premiją už reikšmingus paribio lietuvių etninės kultūros tyrinėjimus, populiarinimą ir skleidimą skirti etnologui Juozui Kudirkai ir muziejininkui Juozui Vainai, praneša ELTA.

1992 m. įsteigta Valstybinė J. Basanavičiaus premija kasmet skiriama už reikšmingiausių paskutiniųjų penkerių metų Lietuvoje ir užsienyje gyvenančių lietuvių darbus, susijusius su etninės kultūros plėtojimu, puoselėjimu ir tyrinėjimu. Premijos dydis - 250 minimalių gyvenimo lygių. Grupei asmenų paskirta premija dalijama po lygiai. Laureatai skelbiami

J. Basanavičiaus gimimo dieną - lapkričio 23-iają, o premija įteikiama vasario 16 d. kartu su nacionalinėmis kultūros ir meno premijomis.

Humanitarinių mokslų daktaras J. Kudirka daugelį metų tyrinėjo tradicinę lietuvių liaudies tautodailę ir papročius, išleido 23 autorinius darbus, sudarė ir redagavo straipsnių rinkinius, paskelbė mokslinių ir mokslo populiarinimo straipsnių. Pakartotinai buvo išleisti J. Kudirkos darbai "Kūčių staslas", "Vėlykų šventės", "Motinos diena", "Jurginės", "Dailių amatų programos". Lietuvių liaudies kūrybą J. Kudirka populiario ir tarp užsienio skai-

tytojų.

Lenkijos lietuvių kultūros veikėjas J. Vaina Suvalkų-Punsko krašte po Antrojo pasaulinio karo organizavo lietuvių švietimą, Punsko licėjų, dirbo lietuvių kultūros namų direktoriumi, ėjo atsakingas pareigas Lietuvių visuomeninėje kultūros draugijoje. Keliaudamas po šį kraštą, J. Vaina ilgus metus rinko lietuvių materialios kultūros eksponatus, tautosaką. Sukaupta kolekcija vėliau buvo perorganizuota į visuomeninį etnografijos muziejų. J. Vainos surinkta etnografinė medžiaga išspausdinta dviejuose leidinio "Nuo Punsko iki Seinų" tomuose.

ELTA

PIRMASIS DEMOKRATINĖS LENKIJOS PREZIDENTAS BUS TEISIAMAS VARŠUVOJE

Pirmasis demokratinės Lenkijos prezidentas generolas Wojciech Jaruzelski bus teisiamas Varšuvoje. Jis kaltinamas tuo, jog 1970 metų gruodžio mėnesį, būdamas tuometiniu Lenkijos gynybos ministru, prisidėjo prie darbininkų protesto akcijų numalšinimo Lenkijos pajūrio miestuose - Gdanske, Ščecine ir Gdynėje. Nuo karierių ir policininkų kulkų tada žuvo 44 žmonės, 200 buvo sužeista.

Sprendimą apie teismo perkėlimą iš Gdanskio į Varšuvą priėmė Lenkijos aukščiausiasis teismas. Drauge su generolu W. Jaruzelskiu bus teisiami dar devyni asmenys.

Vadinamųjų 1970 metų gruodžio mėnesio įvykių organizatorių byla buvo iškelta 1990 metais, tačiau teismo procesas Gdanske prasidėjo tik praėjusių metų birželyje. Apkaltinta buvo 12 asmenų, kurie vadovavo kruvinoms darbininkų žudy-

nėms. Tarp kaltinamųjų yra buvę generolai, tuometinės vyriausybės vicepremjeras Stanislaw Kociolek, vidaus reikalų ministro pavaduotojas Kazimierz Switala bei kiti pareigūnai.

Tačiau teismo procese dėl sveikatos būklės nedalyvavo generolas W. Jaruzelski, kuriam gydytojai uždraudė važinėti į Gdanską. Gydytojai taip pat patvirtino, jog generolas, kuris šiuo metu yra ligoninėje, gali būti teisiamas Varšuvoje. Vis dėlto, gydytojų nuomone, teisme buvęs šalies vadovas gali dalyvauti ne ilgiau kaip 3-4 valandas per dieną.

Teismo procesą dėl 1970 metų gruodžio mėnesio įvykių Lenkijos pajūryje numatoma pradėti iš naujo. Teisiama bus 10 žmonių.

Teisiamiesiems gresia tokia pat bausmė kaip ir už nužudymą - iki gyvos galvos.

W. Jaruzelski, kuris 1989

metais atkūrus demokratinę Lenkiją, Seimo buvo išrinktas Lenkijos prezidentu, savo kaltės nepripažįsta.

Lapkričio 9 d. Lenkijos radijui jis sakė, kad "turi dokumentų, įrodančių, jog jis ne tik kad nepasidėjo prie darbininkų žudynių, bet priešingai - padėjo išvengti didesnio kraujo praliejimo".

Teismo procese numatoma apklausti tūkstančius liudininkų, tad, apžvalgininkų nuomone, jis gali tęstis kelerius metus.

BNS

BALTARUSIJA NEGRAŽINS SKOLŲ LIETUVAI

Energetikos ekspertai įsitikinę, kad Lietuva niekada neatgaus daugiau nei 300 mln. litų skolų iš Baltarusijos už patiektą elektros energiją.

"Eksportas buvo suplanuotas, žinant, kad tų pinigų "Lietuvos energija" negaus. Sutartyje niekas už nieką neatsako, ypač tarpininkas neatsako už jokių savo veiksmus. Taip žioplai ir nevykusiai surašyta sutartis, pagal kurią neįmanoma juridiškai ką nors iš ko nors išreikalauti - vadinasi, buvo kiti interesai", BNS sakė Lietuvos energetikos instituto direktorius akademikas Jurgis Vilemas.

Energetikos žinovas tvirtino, kad dalis elektros energijos buvo oficialiai parduota ne už

tą kainą, kuri nustatyta sutartyje, o už pusę tos kainos - vadinamuoju diskontiniu tarifu. "Kas dabar gražins, kai jam buvo parduota, pavyzdžiui, už 1 centą vietoj dviejų", aiškino J. Vilemas.

Lietuvos energetikų techninės ir mokslinės draugijos pirmininkas, buvęs vienas Lietuvos energetikos sistemos vadovu Algirdas Stumbras taip pat neabejoja, kad "Lietuvos energijai" nepavyks atgauti visos skolos vien dėl sutartos nerealios kainos. Pasak A. Stumbro, baltarusiai patys pasigamina elektrą po 1 JAV centą už kilovatvalandę (kWh), tačiau su Lietuva pasirašo sutartį, pagal

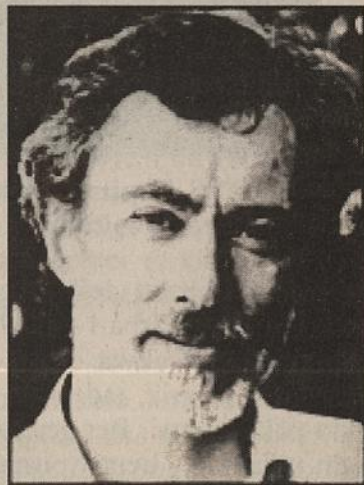
(nukelta į 7 psl.)

COETZEE LAIMĖJO PAGRINDINĘ BRITANIJOS PREMIJĄ

Pietų Afrikos rašytojas J. M. Coetzee pirmasis antrą kartą laimėjo aukščiausią Didžiosios Britanijos literatūros apdovanojimą. 21,000 svarų sterlingų Booker premija jam buvo vėl suteikta už romaną "Nešlovė" (Disgrace).

Pietų Afrikos autorius buvo atrinktas iš galutinio šešių kandidatų sąrašo. Pats J. M. Coetzee negalėjo atvykti į Londone surengtą prašmatnią apdovanojimo ceremoniją. Tačiau jo leidėjas perskaitė rašytojo pareiškimą - "Tai tebėra pagrindinė premija, kurią galima laimėti anglakalbiame pasaulyje, ir aš esu didžiai sujaudintas man suteiktos garbės".

J. M. Coetzee dirba visuotinės literatūros profesoriumi Keiptauno universitete. 1983 metais

jis jau buvo gavęs Booker premiją už romaną "Michaelo K. gyvenimas ir laikai".

"Tai jau antras kartas, kai aš sėdėjau tolimame mieste, laukdamas teisėjų sprendimo iš Londono", sakė rašytojas savo pareiškimė. (nukelta į 7 psl.)

KALTINA KONSERVATORIUS IR G. VAGNORIŲ

Daugumos Lietuvos gyventojų nuomone, dėl blogos finansinės padėties šalyje didžiausia atsakomybė tenka konservatoriams bei buvusiai G. Vagnoriaus Vyriausybei. Absoliuti dauguma apklaustųjų (87,5 %) mano, kad šalies finansinė padėtis yra bloga. Kad ji gera, mano tik 1,9 % tyrimo dalyvių.

Daugiausia gyventojų kaltina Seimo konservatorių daugumą (29,2 %) bei dirbusią G. Vagnoriaus Vyriausybę (21,1 %).

15,1 % apklaustųjų mano, kad bloga finansinė padėtis kilo dėl krizės Rusijoje, 14,5 % kaltina šalies Vyriausybės derybas su JAV bendrove "Williams International" dėl investicijų į naftos ūkį. Pesimistiškiausiai Lietuvos finansinę padėtį vertina respondentai iki 29 metų.

Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras "Vilmorus" lapkričio pradžioje apklausė 1015 Lietuvos gyventojų.

BNS

PRASIDĖJO DERYBOS TARP RUSIJOS IR JAV NAFTOS BENDROVIŲ

JAV bendrovės "Williams International" valdoma bendrovė "Mažeikių nafta" ir Rusijos koncernas "LUKoil" pradėjo derybas dėl naftos tiekimo. Pokalbiai su "LUKoil" pradėti po to, kai nepavyko susitarti dėl naftos tiekimo su kitomis Rusijos bendrovėmis. Šiuo metu "Mažeikių nafta" stovi be darbo, šiemet jau penktą kartą, nes neturi žaliavos. Prieš pasirašant sutartį su "Williams" dėl "Mažeikių naftos" privatizavimo, "LUKoil" atstovai grasino, kad

netieks naftos Mažeikių bendrovei, jei jiems nebus pasiūlyta 33 % bendrovės akcijų. Dabar "LUKoil" atstovs Lietuvoje patvirtino, kad "LUKoil" galėtų patiekti Mažeikiams naftos iki 6 mln. tonų per metus, jei koncerną patenkintų naftos pirkimo sąlygos. "Mažeikių naftos" pajėgumas yra 8 mln. tonų per metus. "Mažeikių nafta" jau perdirbo beveik visą - ne pilnus 700 tūkst. tonų - naftos kiekį, kurį Rusija skyrė paskutiniams metų ketvirčiui. Respublika

LIETUVOJE BRANGS POKALBIAI TELEFONU

Nuo kitų metų vasario 1 d. pelninčiausiai dirbanti Lietuvos įmonė - AB "Lietuvos telekomas", turinti fiksuoto telefono ryšio monopolį, didins kai kurių savo paslaugų kainas. Vietinio ryšio pokalbio minutė pabrangs vienu centu ir kainuos 9 centus. Ne piko metu pokalbio telefonu minutė kainuos 5 centus. Mėnesio abonentinis mokestis padidės 4.2 lito - iki 17.2 lito. Tarp miestinių pokal-

biai atpigs vienu centu - iki 37 centų, naktimis ir švenčių dienomis - bus 19 centų, kaip ir dabar. Minutė tarptautinių pokalbių atpigs 5 % ir kainuos 3.26 lito, naktimis ir švenčių dienomis - 2.28 lito už minutę. Kitais metais, kaip ir šiais, "Lietuvos telekomas" gyventojams suteiks valandą nemokamų vietos pokalbių, tačiau Vyriausybė šios lengvatų jau nebeteiks.

Respublika

Artėja XI lietuvių tautinių šokių šventė

XI lietuvių tautinių šokių šventės (LTSS) ruošos darbai sparčiai rieda, vyksta repeticijos, klostosi planai... Artėja didžioji šventė. Ji įvyks **2000 m. birželio 30 - liepos 2 d. Toronte**, Kanadoje. Rengėjų komitetas praneša, kad šventės pagrindiniame viešbutyje, *Regal Constellation*, beveik visi dalyviams ir svečiams rezervuoti kambariai jau užsakyti. Netoliese es-

didelio masto leidinio spausdinimas, sukaupiant visų grupių ir vadovų nuotraukas, sudarys stambias išlaidas. Metraštis bus dalinamas visiems šokėjams. Stengiamasi išlaidas padengti iš privačių, organizacinių ir komercinių sveikinimų skelbimų. Sveikinimai-skelbimai (\$50 - vizitinės kortelės dydžio, \$100 - pusės puslapio, \$200 - viso puslapio) su čekiais

XI LTSS kopirmininkai Vincas Piečaitis ir Ramūnė Sakalaite-Jonaitienė

ančiame *Marriott* viešbutyje (1-416-647-9400 arba 1-800-905-2811) yra užsakyta dabar nemažai kambarių, tad vietų dar yra pakankamai. Bet geriau ilgiai nelaukti - liepos pirmasis savaitgalis Toronte ir apylinkėse labai judrus, atvyksta daug svečių švęsti Kanados gimtadienio.

Jau pradeda rinkti medžiaga XI LTSS metraščiui. Šio

priimami XI LTSS būstinėje, *2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3*. Kviečiame paremti šią didelę šventę, pasveikinti joje dalyvaujančius, parodyti savo susidomėjimą svarbiu kultūriniu įvykiu, paskelbti savo pavardę, verslą ar organizaciją šiame istoriniame leidinyje. Jis visame pasaulyje paskleis mūsų visų įnašą! **Rengėjų komitetas**

Lietuvos oftalmologijos šiandiena ir perspektyvos

Lapkričio 5-6 d. Palangoje vyko Lietuvos akių gydytojų draugijos konferencija. Lietuvos akių gydytojų draugija, nuo kurios atkūrimo šiais metais su kanka dešimt metų, šią konferenciją organizavo drauge su Lietuvos oftalmologų kontaktologų draugija.

Prieš konferenciją surengtoje spaudos konferencijoje dalyvavo Santariškių universitetinės akių klinikos docentė G. Juodkaitė. Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis oftalmologas prof. V. Jašinskas, Kauno medicinos universiteto mokslinės tarybos pirmininkas prof. A. Paunksnis ir Lietuvos akių gydytojų draugijos pirmininkas dr. A. Miliauskas.

Dalyviai pristatė opiausias oftalmologijos problemas, tarp jų ragenos transplantacijos, glaukomos gydymo, vaistų kompensavimo, bei planus taikyti medicinoje telekonferencijas, kurti nacionalinę oftalmologijos tarnybą, kad būtų galima panaudoti visą Lietuvos oftalmologų profesinį potencialą.

Lietuvos akių gydytojų draugijos konferencijoje buvo svarstomos diabetinės retinopatijos ir ragenos transplantacijos bei kataraktos chirurgijos problemos, aptariamose paslaugų, įkainių, sertifikavimo, licencijavimo ir kitos problemos.

Konferencijos dalyviai priėmė rezoliuciją, kurioje buvo išdėstyti reikalavimai ir nutarimai, susiję su opiausiomis šių dienų Lietuvos oftalmologijos problemomis. Rezoliucijoje reikalaujama užtikrinti, kad Sveikatos apsaugos ministerijai įvedus naują gydytojų oftalmologų licencijavimo ir sertifikavimo tvarką, gydytojų tobulinimosi kursai Vilniaus ir Kauno universitetinėse klinikose vyktų tiek metų, kiek būtina, kad būtų ati-

tikti Lietuvos akių gydytojų kvalifikacijos kėlimo poreikiai. Reikalaujama užtikrinti, kad visuose II ir III lygio akių ligų kabinetuose būtų minimaliai įrengtos akių gydytojų darbo vietos, pridedamas būtinų įrangos sąrašas ir reikalaujama šios įrangos neturinčių kabinetų nesertifikuoti ir neišduoti jiems licencijų. Ligonių kasa privalo apmokėti visus ligonių vizitus pas gydytojus oftalmologus dėl visų akių ligų. Turi būti planuojama, kad pirminėje grandyje 10 tūkst. gyventojų tektų vienas oftalmologas. Visiškai kompensuoti pagrindinių akispūdį mažinančių vaistų kainą sergantiesiems glaukoma, sudaryti sąlygas įgyvendinti Lietuvoje diabetinės retinopatijos skrinimo programą. Lietuvos akių gydytojų draugijos konferencijos dalyviai nutarė priimti praktiškai taikyti Lietuvoje Europos glaukomos draugijos siūlomą glaukomos klasifikaciją bei pritarė Nacionalinės oftalmologijos programos projektui.

BNS

Y2K - nauji "veiklos" barai apgavikams

Daug rašoma ir rūpinamasi apie 2000-mečio įtaką kompiuteriams bei kitiems modernios technikos įtaisams. Bet gal reikėtų atkreipti dėmesį ir į kitas problemas, kurias gali sukelti įvairūs apgavikai, pasinaudodami Y2K žmonių rūpesčiais.

Visada, kai keičiasi šimtmečiai, kyla visokiausių spėjimų, baimių, pranašysčių, o juo labiau, kai keičiasi tūkstantmetis! Visko yra prikalbama - būtų ir nebūtų dalykų. Kai kurie žmonės, ypač vyresnieji, visose tose Y2K galimybėse gali tiesiog pasimesti. Šiandieną didžiausias rūpestis, net ir baimė, valdžios sluoksniuose ir vartotojų grupėse yra ne Y2K kompiuterių sutrikimai, bet apgavikai, kurie tuo naudojami ir patys kelia Y2K paniką, išnaudoja žmones, pabrėždami, kad kompiuterių sistema sugrius, kad kompiuteriai išskaitys "00", kaip 1900, o ne 2000!

Neseniai pasirodė tokios apgavystės: kas nors paskambina žmogui, prisistato esąs banko atstovas ir nori patikrinti, ar jo kredito kortelės ir banko sąskaitos numeriai yra tikslūs. Arba kas nors siūlo parduoti jums specialias magnetines juosteles, kurias užklįjvus ant kredito kortelės, jos nebepaveiks jokie kompiuterių sutrikimai. O dar yra ir tokių gudruolių, kurie siūlosi "pasaugoti saugioje vietoje" jūsų santaupas iki sausio 1 dienos.

Vyresniusius stengiamasi apgauti, sakant, kad jie nebe-gaus "Soc. Sec." čekių ir popieriniai banknotai būsia beverčiai. Jie įtikina žmogų atsiųsti apgavikui pinigų, kad jis juos galėtų paversti į auksą ir pasiųsti jam atgal. Žinoma, jis to nedaro ir atsiųstus pinigus susižeria sau į kišenę. Visi yra raginami būti skeptiškais, atsargiais ir budriais, netikėti įvairiais netikrais bauginimais ir pasiūlymais.

Y2K yra puiki proga nusikaltėliams pasinaudoti žmonių baimė dėl nežinomybės ir lengvai praturtėti. Žinokite, kad joks bankas neklaus per telefoną jūsų kreditinės kortelės numerio, tą daro tik apgavikai, turėdami omenyje naudą sau.

99 proc. visų JAV federaliniai apdraustų bankų, kredito uni-jų ir taupymo įstaigų sėkmingai yra baigę pasiruošimą ir susitvarkę kompiuterių sistemą 2000-mečiui. "The Security and Exchange Commission" irgi sako, kad 99 proc. visų "brokerage" firmų ir "security transfer" yra pasiruošę sutikti 2000-tuosius metus. O JAV Energijos ministras (Energy secretary) Bill Richardson sako, kad ir visos energiją teikiančios ir tvarkančios įmonės taip pat

99 proc. pasiruošusios. Bet visai tai neatbaido žulikų, norinčių kelti žmonėms baimę ir juos išnaudoti.

Visokiais būdais žmonės yra išpėjami netikėti apgavikų gaudinimais. Apie tai buvo ir yra daug rašoma. Yra labai daug spausdintos medžiagos apie Y2K. Jei tuo domitės, galite pasiskaityti "Year 2000 and You", kur yra surašyti pasiruošimai Y2K, paruošti FDIC, Federal Trade Commission, The President's Council on Year 2000 Conversion, The American Red Cross ir The Council of Better Business Bureau. Taip pat galite daug informacijos rasti kompiuteriye per BBB web site adresu:

www.bbb.org/library/y2k.html

Arba galite rašyti: *BBB 4200 Wilson Blvd., Arlington VA 22203*. Taip pat galite skambinti *FDIC 1-800-934-3342* ir gauti informacijos apie jūsų banką, o taip pat internete:

www.fdic.gov/about/Y2K

FTC turi leidinėlį "Y2K Y2 Care: Protecting Your Finances from Year 2000 Scam Artists". Jei norite jį gauti, skambinkite *FTC 1-888-USA-4-Y2K*, arba rasite kompiuteriye:

www.ftc.gov.arba

www.consumer.gov/Y2K

The Forum for Investor Advice, ne pelno siekianti finansinė institucija, turi nemokamai gaunamų lankstinukų-brošiūrų "Keeping A Cool Head About Y2K", skambinkite *1-800-200-1819*, arba kompiuteriye:

www.investoradvice.org

Susumavus daugelį siūlomų patarimų, galėtume pasakyti:

1. Neduokite asmeniškos informacijos telefonu arba internete, nebent jau gerai žinote, su kokia firma, banku ar pan. kalbate;

2. Tuoju praneškite savo bankui ar kitai finansinei įstaigai, jei įtariate ką nors prašius iš jūsų konfidencialios informacijos;

3. Atidžiai sekite kredito kortelės pranešimuose, ar nėra ten įrašyta pirkinių, kurių jūs nepadarėte. Taip pat sekite, ar nėra "unauthorized debits" jūsų čekių ar taupomojoje sąskaitoje;

4. Atsiunčiamus finansinius pranešimus atidžiai peržiūrėkite, kad ten nebūtų jums nežinomų išmokėjimų.

Nenumokite ranka, ir nepadėkite finansinių pranešimų kitai dienai peržiūrėti. Gavote pranešimą - patikrinkite, ar viskas tvarkoje, ar visos išlaidos ir pajamos pateisinamos.

JAV LB Krašto valdybos Socialinių Reikalų Taryba

Parengė B. Jasaitienė ir A. Šmulskštienė

Naudotasi "Chicago Tribune" (1999.10.20) medžiaga

Naujas mokslinis žurnalas Lietuvoje

1999 metais buvo paskelbtas pirmas naujo žurnalo, pavadin-tas *Archivum Lithuanicum* tomas. Vyriausias redaktorius yra Giedrius Subačius.

Šio tomo pratarmėje aiškiai nustatomi naujo žurnalo tikslai. *Archivum Lithuanicum*, kaip tradicinės filologijos žurnalas, yra skirtas senesnių lietuviškų šaltinių, tų raštų sąsajų ir apskritai genezės studijoms. Bet tai tik vienas žurnalo profilio bruožas: "Kita vertus, *Archivum Lithuanicum* skiriamas ir socialinei lietuvių kalbos istorijai".

Sujungęs filologinį ir sociolingvistinį aspektus šis žurnalas yra unikali publikacija: informuoja apie lietuvių rašomosios kalbos istoriją, lietuvių bendrinės kalbos formavimo idėjų istoriją ir senesniųjų lietuviškų tekstų filologinę analizę.

Šiame pirmame tome paskelbti septyni stambūs straips-

niai. Skyriuje *Publikacijos* yra Dainoros Počiūtės darbas "Rankraštinės giesmės Danie-liaus Kleino giesmyne". Paskutiniame skyriuje *Recenzijos* pateikta penkiolika recenzijų apie svarbias neseniai pasirodžiusias ir liečiančias žurnalo tematiką knygas. Ypač įdomi O. Subačiaus recenzija apie John. H. Fischer "The Emergence of Standard English", kur pateikiama ir nemažai medžiagos apie lietuvių bendrinės kalbos išsivystymą.

Archivum Lithuanicum 1/1999, 275 psl., leidžiamas kartą per metus. Redakcija: *Lietuvių kalbos institutas, Antakalnio g. 6, LT 2055 Vilnius, Lietuva/Lithuania*.

Parengė Alfred Bammesberger, Katholische Universitaet, D 85071 Eichstaett, Vokietija

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunosms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigecycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGGERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379

PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALE -

+

KVEČAS
JONAS
1933+1976

BALFO direktorių suvažiavimas, įvykęs spalio 29-31 d. Palm Beach, FL, peržiūrėjęs 55 metų veiklą nutiesė labdaros kelią į XXI amžių

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

**Visuomeninė
advento reikšmė**

Socialiniai reikalai žmonių gyvenime yra bene patys aštriausi, kadangi su jais siejasi nelygybė, neteisybė ir stoka meilės žmogui. Turto nelygybė dalo žmones į socialinius ir alkanus. Neteisybė suskirsto į prievartautojus ir skriaudžiamuosius. Meilės stoka daro žmones prieštaringus. Iš to kyla karai ir revoliucijos. Ir bolševikų revoliucija savo atramą surado socialinėse žmonių santykių aštrumose. Bet jeigu iki šiol nieko nepadarė toms briaunoms sušvelninti, o neteisybę ir nelygybę keleriopai dar padidino, tai dėl to, kad paneigė meilę žmogui.

Kur nėra meilės, pristinga ir lygybės su teisybe.

Šiandien adventas išreiškia anuos laikus, kai buvo tikimasi Kristaus atėjimo. Socialinių santykių įtampa buvo itin ženkli, nes piktas buvo giliai įsikerojęs žmogaus savanaudiškume ir jo širdies kietume. Kristaus atėjimo pranašas, šv. Jonas Krikštytojas, dėl to tiesė Viešpačiui takus tokiais žodžiais: "Kiekvienas slėnis tebūnie užpildytas, o kiekvienas kalnas ir kalnelis sužemintas. Kas turi dvi jupas, tegul duoda neturinčiam, ir kas turi ko valgyti, taip pat tedaro... Nereikalaukite nieko daugiau, kas jums priklauso... Niekam nedarykite prievartos, neskriauskite ir tenkinkitės savo alga".

Kristus prisistatė Jonui Krikštytojui taip pat socialiniam teisingumui reikšmingais žodžiais: "Eikite ir pasakykite Jonui... beturčiams skelbiama Evangelija. Palaimintas, kuris manimi nepasipiktins". Sakytum, galima buvo pasipiktinti, kad Kristus ėjo pas skurdeivas, beturčius, raupsuotus, pažemintus ir pavergtus. Bet tokia Evangelija bus skelbiama iki amžių pabaigai, kai ant-rasis Kristaus atėjimas savo vėliavę sijos žmones ne kuriuo kitu, o artimo meilės pagrindu: alkano pasotinu, nuogo pridengimu, ligonio ir kalinio aplankymu.

Krikščionims dažnai prikišama, kad jie stokoja tos evangeliškos artimo meilės. Priekaištas turi pagrindą. Bet nenorint ir čia nusikalsti teisingumui, reikia skirti pačią krikščionybę ir krikščionis, reikia pripažinti, kad krikščionybė iki šiol yra davusi gero socialiniams santykiams sušvelninti. Kai to nenorima matyti, tai priekaištas atsiduria ne tiek į pačius krikščionis, kurių pasitaiko nemažai prastų ir netobulų, kiek į patį krikščionių Dievą, aukščiausiąją Tobulybę. Padaroma klaidinga išvada: jei Evangelija visuotinai žmonių nepakeičia, tai ji nėra dieviška, nėra nei Dievo, kurie galėtų žmones pakeisti. Lieka tikėtis žmogiškomis pastangomis tesiremti.

Rusų filosofas Vladimir Solovjov šiuo klausimu pastebi: "Religija siekia atnaujinti mūsų gyvenimą, jį pašvęsti ir sujungti su dievišku gyvenimu. Tą gali padaryti tikėtis Dievas, bet tai gali įvykti tik mums prisidedant". Kur to prisidėjimo nėra, o yra dar prieš-taravimas ir neigimas, ten negali prasiskleisti nė evangeliškoji dvasia. Bet dėl to socialinė Evangelijos doktrina nenustoja savo reikšmės.

Dabartyje kiekvienam lūkesčiųavimo laikas pasibaigia su paskutiniu širdies virpesiu. Dabartis todėl yra svarbiausia. Ne visiems žmonėms, bet atskiram asmeniui, kiekvienam iš mūsų. Galbūt ši diena yra mūsų lūkesčių galinė, baigiamoji, paskutinis kvietimas apsispręsti, ko laukiame, kas turi ateiti, ką išvysime.

Nijolė Gaškaitė-Žemaitienė**Lietuvos laisvės kovos
sąjūdžio strategija**

2

Lietuvos gelbėjimo taryba nedviprasmiškai pareiškė, kad „Laisvosios Lietuvos armija niekur neklidė Raudonosios armijos veiksmams prieš hitlerinę Vokietiją ir toliau niekur neklidys, jeigu nebus jų užpulta“ ir kad Lietuvoje „vyksta sukilimas prieš neregėto žiaurumo Tarybų Rusijos diktatūros okupaciją“. Partizanai ėmėsi aktyvių akcijų – puolė miestelius, naikino okupacines valdžios administracines įstaigas, priešinosi sovietinei žemės reformai, areštams ir mobilizacijai į Raudonąją armiją; tuo siekė įrodyti, kad Lietuvoje iš viso nėra sovietų valdžios arba kad ji yra neteisėta. Priartėjus Vokietijos kapituliacijai ir laukiant politinių diplomatinių sprendimų partizanų veiksmai šiek tiek susilpnėjo. 1945 m. gegužės 7 d. Juozo Vitkaus parengtuose organizaciniuose nurodymuose pabrėžta, kad pagrindinis partizanų uždavinys – „kuo pilniau paruošti mobilizaciją“. Uždrausta vykdyti bet kokias operacijas, išskyrus „su tikslu išvaduoti vežamus suimtuosius ar sutrukdyti ūkių plėšimą bei naikinimą“. Rengiantis visuotiniams sukilimui numatyta mobilizuoti visus tarnavusius kariuomenėje vyrus (iki 35 m. amžiaus) ir netarnavusius savanorius, turinčius ginklų ar susisiekimo priemonę. Potsdamo konferencija (1945 m. liepos 17 d. – rugpjūčio 2 d.) vilčių nepateisino. Karaliaučius buvo atiduotas Sovietų Sąjungos globai, tačiau einamiesiems klausimams spręsti buvo įkurta keturių valstybių užsienio reikalų ministrų taryba. Komentuodamas Potsdamo sprendimus, Dzūkų grupės vadas J. Vitkus rašė: „Toje konferencijoje reikėjo pirmoje eilėje išspręsti žymiai didesnes ir sunkesnes problemas“, o kitas (tokias kaip „mūsų krašto likimo klausimas“), „vis dar teko atidė-

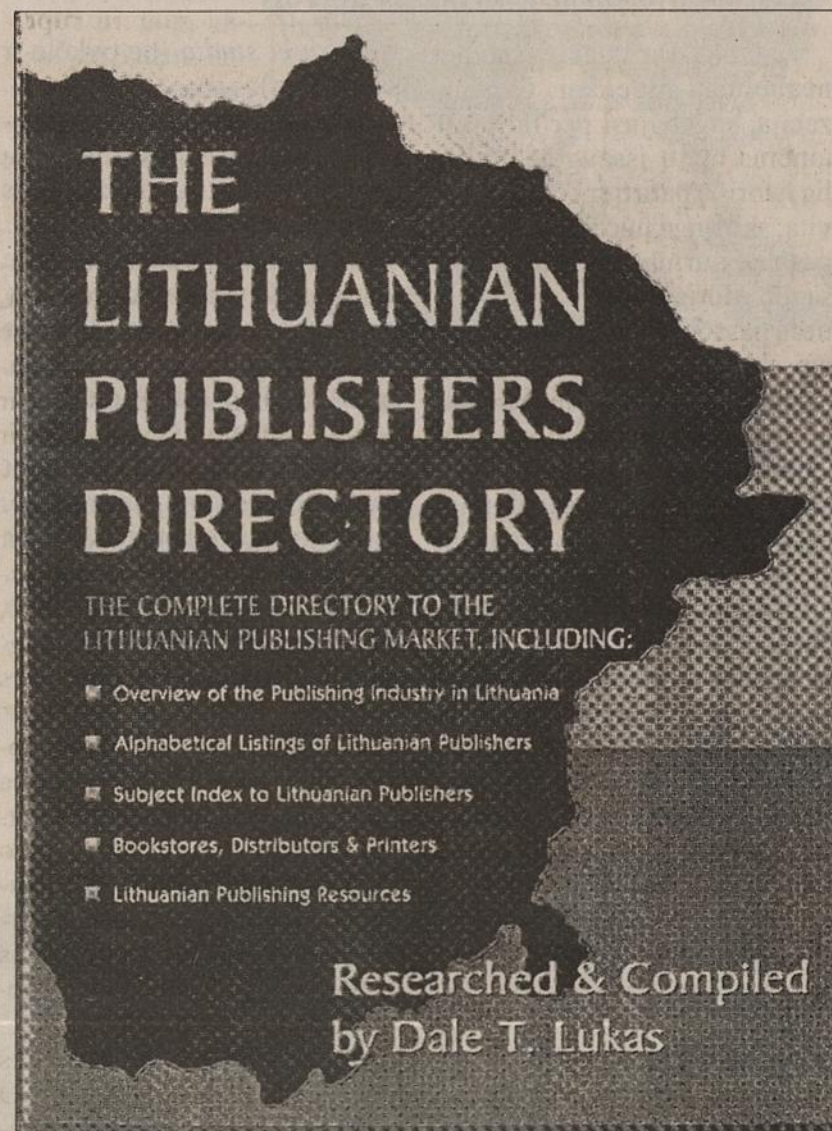
Puikūs straipsniai apie Lietuvą

Antanas Dundzila

Washingtonė gyvenanti ir bibliotekininkystės sferoje profesionaliai dirbanti Dalė Lukienė pasirodė su įspūdingu leidiniu apie Lietuvoje veikiančias leidyklas – "The Lithuanian Publishers Directory". Tai 200 psl. leidinys anglų kalba, kuriame sutrauktai, lyg kokioje "Who is Who" enciklopedijoje, pristatomi esminiai duomenys apie 600 Lietuvoje veikiančių leidyklų. Tačiau eiliniam skaitytojui ar knygos mėgėjui pati įdomiausia bus pirmoji, įvadinė leidinio dalis. Čia 30-ties puslapių apimtyje telpa gerai parašyti straipsniai apie Lietuvą. Apie tuos straipsnius ir eis kalba. Angliškai tokios kokybės rašinių labai reikia. Tokių rašinių taip pat reikia ir mums patiems, nes jie skatina didžiulius ne tik savais kultūriniais pasiekimais, bet ir tų pasiekimų aprašymais anglų kalba.

Žinyno paskirtis yra duomenys apie Lietuvoje veikiančias leidyklas bei leidinius ruošiančias įmones. Todėl, savaime suprantama, ir įvadinį straipsnių dėmesys yra sukauptas spaudos leidybos darbu. Tai tačiau nereiškia, kad tik koks knygos leidimo srities verslininkas čia minimais rašiniais gardžiuos.

Įvadiniam straipsnyje V. Akelis, tuometinis Lietuvos leidėjų sąjungos pirmininkas, skaitytoją glaustai supažindina su Lietuva. V. Akelio pasakojimas pradedamas 1009 m. įvykiu, kai Lietuvos vardas pirmą kartą buvo paminėtas išlikusiuose dokumentuose. Vieno puslapio apimtyje autorius skaitytoją priveda prie dabartinės spaudos pramonės, 1997 m. Lietuvoje pasirodžiusios su 15 milijonų tiražu ir 3,872 pavadinimais. Straipsnis trumpas ir aiškus: jame tinkamai paminėti ir Min-

Spalvotas viršelis - trispalvė ir Lietuvos žemėlapis siluetas

tan; jau beveik pusė tūkstančio, kai lietuviškai patys spausdiname knygas... Tai klasiškas pavyzdys, kaip, ypač svetimiesiems, reikia rašyti (gerus) įvadinį.

Knygos sudarytoja ir pagrindinė ruošėja spaudai D. Lukienė

pratarmėje pažymi du dalykus. 1997-ieji Lietuvoje buvo Knygos metai, ši tema atsispindėjo ruošose parodose, suvažiavimuose, pagyvėjusia knygų prekyba. Tuo metu kaip tik ir susikristalizavo sumanymas paruošti žinyną apie Lietuvoje

veikiančias leidyklas, apie leidybą. Susibūrė Amerikoje ir Lietuvoje besidarbuojančių bibliotekininkų grupelė, buvo gauta Amerikos valdžios International Research and Exchange Board (IREX) piniginių parama. Puiku ir įdomu, kad šis darbas

**Vilniaus styginio kvarteto
koncertas Washingtone**

Lapkričio 12 d., bendradarbiaujant "Merdian" tarpautiniam centrui, Washingtono Lietuvių laikinajam festivalio komitetui ir Lietuvos ambasada JAV, savo pasirodymą Washingtone surengė Valstybinis Vilniaus styginis kvartetas. Vilniaus kolektyvas dalyvavo "Merdian" tarptautinio meno centro rengiamame projekte "Šalys koncertuose" (Countries in Concerts), kurio

tikslas - supažindinti washingtoniečius su įvairiomis pasaulio šalimis per tos šalies kolektyvų atliekamą muziką.

Valstybinis Vilniaus styginis kvartetas Washingtone lankosi trečią kartą. Koncertas JAV sostinėje buvo kvarteto koncertas. Vilniaus kolektyvas dalyvavo "Merdian" tarptautinio meno centro rengiamame projekte "Šalys koncertuose" (Countries in Concerts), kurio

užsienio autorių ir Lietuvos kompozitorių kūrinių, visų pirma M.K. Čiurlionio muzika. Šiais metais M.K. Čiurlionio muzika Washingtone skamba itin dažnai. Kaip Lietuvos ambasada Washingtone jau anksčiau yra pranešusi, pažymint Lietuvos kompozitoriaus ir dailininko M.K. Čiurlionio gimimo 125-ąsias metines bei siekiant populiarinti jo kūrybą JAV, ambasada šiuos metus yra paskelbusi M.K. Čiurlionio metais.

LR ambasados Washingtono
Spaudos skyrius**Pirmąkart Dolby Digital**

Garso dizaino studija "UP records" neseniai baigė įgarsinti naujausią režisieriaus Algimanto Puipos filmą "Elzė iš smėlynų". Tai bus pirmas lietuviškas meninis filmas, įgarsintas moderniausia pasaulyje skaitmenine erdvinio garso sistema "Dolby Digital". Studija "UP records" kol kas vienintelė Rytų Europoje, turinti licenciją dirbti šia sistema. Lietuvos žiūrovai jau daugiau nei metus mėgaujasi gerai sumoduliuotu garso keliuose kino teatruose.

Lietuvos rytas

tų kraštų gyventojais: per pusmetį Lietuvoje įvykdyta 5 tūkst. baudžiamųjų operacijų, kurių metu nužudyta 4,5 tūkst. asmenų. Pakito ir gyventojų požiūris į partizanų bei besislapstančiųjų nuo šaukimo į Raudonąją armiją legalizavimąsi: atrodė saugiau legalizuotis nei slapstyti, todėl 1945 m. antroje pusėje legalizavosi net 34 tūkst. vyrų. Atominės bombos numetimas ir Japonijos kapituliacija bei po to prasidėjęs diplomatinis karas tarp sąjungininkų žadino viltį, kad Vakarai atgręž ginklus prieš karo nualintą Sovietų Sąjungą. Šias viltis sustiprino JAV prezidento Harry Trumano 1945 m. spalio 27 d. kulpba į JAV užsienio politikos prioritetus, kurioje pabrėžta, jog „Amerika nepripažįsta ir niekuomet nepripažino tokių vyriausybių, kurios yra įvestos svetimos jėgos, svetimos valstybės“, jog turi būti suteikta „laisvė pačioms tautos spręsti problemas“. H. Trumanas užsienio politikoje siekiant parodyti pasauliui, kad Lietuva savo noru įstojo į Sovietų Sąjungą. Išsivaduojamą partizaninį karą imta vadinti klasių kova. Michailui Suslovui vadovaujant pradėta ieškoti lietuviškų kadro NKVD organams, sribai pervadinti „liaudies gynėjais“, organizuotas parašų rinkimas po „nuodėmės“ laišku Josifui Stalinui ir kt. Pasaulio visuomenės „pomėgėi formuoti buvo skirti ir SSRS Aukščiausiosios Tarybos 1946 m. vasario 10 d. rinkimai. Kartu pasistengta „geležine uždanga“ uždaryti sienas, kad į Vakarus neprasiskverbėtų informacija apie tikrąją padėtį okupuotose kraštuose. Visa tai rodė, kad esant bekompromisiškesnei (nukelta į 4 psl.)

■ JAV Senatas lapkričio 19 d. vienbalsiai priėmė rezoliuciją, raginančią Rusijos Federacijos (RF) prezidentą ir premjerą, tarpininkaujant trečiajai šaliai, dėti visas pastangas, kad būtų taikiai sureguliuotas konfliktas Čėčėnijoje. Dokumente nurodoma, kad dabartinis jėgos naudojimas gresia padėties destabilizacija visame Kaukazo regione. ITAR-TASS nurodo, kad ši rezoliucija yra kieto pobūdžio ir nelygintina su daug santūresniais Baltųjų rūmų ir Valstybės Departamento dokumentais šiuo klausimu. *The New York Times* informuoja apie JAV paskolų Rusijai atidėjimą, reaguojant į įvykius Čėčėnijoje. Pirmoji paskola skirta padėti gelbėti nuo valstybės bankroto, antroji būtų skiriama investicijoms naftos gavyboje.

■ Rinkiminio bloko Otečestvo-Vsja Rossija vadovas Jevgenij Primakov, prisimindamas Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) konferenciją Stambule, teigia, kad apie derybas Čėčėnijos klausimu kalbėti yra sunku, kadangi nėra su kuo derėtis - Maschadov nėra atsiribojęs nuo teroristų. O teroristus, pasak Primakovo, reikia naikinti kuo ryžtingiau ir prognozuojant kiekvieną būsimą žingsnį. Panašiai mano ir RF premjeras Vladimir Putin. Per ORT televiziją jis pareiškė, kad jokių pauzių antiteroristinėje operacijoje nebus daroma ir kad politinio reguliavimo procesas bus vykdomas lygiagrečiai karinei operacijai ("politiniai klausimai bus sprendžiami tik politinėmis priemonėmis"). Putin pastebėjo, kad įprastinės ginkluotės Europoje sutartis Stambule buvo pasirašyta, nepaisant Rusijos pažeidimų flanguose. Jis pažadėjo padėti flanguose ištaisyti, kai bus užbaigta antiteroristinė operacija Čėčėnijoje.

■ Lenkijos abeji parlamento rūmai lapkričio 20 d. pritarė mokesčių įstatymui, kurį Senatas truputį pataisė. Mokesčių įstatymą dar turės pasirašyti šalies prezidentas Aleksandr Kwasniewski. Pagal šį įstatymą įmonių pelno mokesčių iki 2004 metų numatoma sumažinti nuo 34 iki 22 proc.

BAŽNYČIA ir LIETUVOS ŽYDAI - sugyvenimo, priešiško ir supratimo istoriniai aspektai

* * *

"Pati istorija yra memoria futuri"

Iš dokumento

Mes prisimename: Šoa apmąstymas

Dr. Vytautas Berenis

Katalikų Bažnyčia visuomet neabejinga praečiai. Organizacija, sugebėjusi per du tūkstančius metų išsaugoti unikalą istorinę patirtį ir išugdyti savitą, skirtingą nuo pasaulietinio pasaulėžiūrinio istorizmo, pasaulio istorinės raidos modelį. Iš tiesų pasaulietiniai istorikai dažnai skuba pareikšti vienokį ar kitokį požiūrį į istorinį reiškinį ar reiškinį visumą, o katalikų krypties istoriografija vengia skubotumo ir vienašališkumo: tūkstantmetė istorinė - dažnai skaudi - patirtis išugdė istorinės pilnatvės ir preciziškumo jausmą.

Vienas iš Bažnyčios Tėvų - šv. Augustinas, apmąstydamas laiko ir laikiškumo problemą, rašė: "Ilgas yra ne būtasis laikas, kurio jau nėra, bet praeities prisiminimas". Pagal šv. Augustino laiko koncepciją, autentiškiausiai laiką padeda suvokti žmogaus sielos branda. Nuo jos priklauso, kaip žmogus atsimeina praeities įvykius ir kaip suvokia dabarties gyvenimą. "O ir tie, kurie pasakoja apie buvusius laikus, negalėtų pasakoti apie juos kaip apie tikrus dalykus, jei savo sieloje jų neregėtų. O jei tokių laikų iš viso nebūtų buvę, tai negalima būtų jų ir regėti". Holokausto iš tiesų būta.

Žymus lietuvių istorikas Zenonas Ivinskis prieš pat savo mirtį rašytame straipsnyje *Lietuva ir žydai istorijos šviesoje* atkreipė dėmesį, kad būtina tyrinėti lietuvių ir žydų istorinius santykius: "Turime vilties, kad ateis laikas, kai didesnėje laiko perspektyvoje bus galima apie tuos santykius rašyti ir diskutuoti jau *sine ira et studio*".

Lietuva dar nebuvo atgavusi nepriklausomybės, kai Vakarų ir sovietinėje spaudoje pasirodė straipsnių, kur lietuvių vaizduojami kaip nacių bendrininkai, žudikai. Tik naivuolis galėjo nepastebėti, kad tokių straipsnių pasirodymo aplinkybės sutapo su lietuvių tautos laisvės kova. Kita vertus, reikia pripažinti Lietuvos istorikų nenorą ar vengimą kalbėti šia skaudžia mūsų istorijos tema. Atrodo, jau atėjo laikas, Z. Ivinskio žodžiais tariant, kalbėti

sine ira et studio (be pykčio ir šališkumo).

1998 m. prieš Velykas pasirodė daugiau nei dešimt metų rengtas Katalikų Bažnyčios dokumentas *Mes prisimename: Šoa apmąstymas*, kuriame glaustai, dalykiškai, be emocijų įvertintas žydų tautos likimas Antrojo pasaulinio karo metais, aptarti žydų ir krikščionių santykiai. "Nežmoniškumo, su kuriuo žydai buvo persekiojami bei žudomi šiame šimtametyje, neįmanoma išreikšti žodžiais. Ir visa tai buvo daroma tik dėl to, kad jie yra žydai". Dokumento autoriai pažymi, kad nežmoniškumo žydų atžvilgiu "neįmanoma visiškai įvertinti vien įprastiniais istorinių tyrimų kriterijais". Vargu ar iš tiesų mokslinės studijos galės visapusiškai aprėpti ir apibrėžti visas žydų tautos naikinimo priežastis, dingstis, taikant įvairias metodologines priemones. Ne faktų ar mokslinių koncepcijų virtinė turi būti apmąstoma *Šoa*, o gera valia ir abipusėmis nuolaidomis.

Prieš du dešimtmečius, prasidėjus *Solidarumo* judėjimui, Lenkijoje oficialioje ir neoficialioje spaudoje pasirodė straipsnių ir diskusijų, nagrinėjančių žydų ir lenkų santykius, antisemitizmo bangas prieškarinėje ir socialistinėje Lenkijoje. Galima pasidžiaugti, kad šalyje buvo pakankamai drąsių ir visuomenėje gerbiamų lenkų ir žydų intelektualų, gebėjusių nuraminti abiejų pusių radikalų aistras ir pradėti rimtą, svarų, istoriškai pamatuotą dialogą. Įdomu, kad, kalbėdami žydų istorijos Lenkijoje klausimais, dažnai vienodas įsikaltines nuostatas ir išvadas reikšdavo tiek dalis buvusiųjų komunistų, tiek dalis aktyvių *Solidarumo* veikėjų bei Lenkijos Katalikų Bažnyčios atstovų. Mažiau, kad tai leidžia kalbėti (žinoma, santykiškai, nekreipiant dėmesio į politinius žaidimus) apie tam tikras tautines fobijas bei stereotipus, prigijusius istorinėje ir ideologinėje tradicijoje. Deja, Lietuvoje, kaip ir Lenkijoje, iki šiol nesugebame normaliai kalbėti apie žydų ir lietuvių santykius. For-

muojant tokį gebėjimą, nemažą vaidmenį gali ir turi atlikti Katalikų Bažnyčia, turinti ilgaamžę įvairių kultūrų dialogo patirtį ir nebijanti pripažinti savo praeities klaidų.

Religinė, socialinė bei kultūrinė žydų ir krikščionių įtampa atsirado pirmaisiais amžiais po Kristaus. Tai iš dalies lėmė klaidingos kai kurių Naujojo Testamento teksto vietų interpretacijos. Jau vienas iš ankstyvųjų Bažnyčios Tėvų - Origenas įrodinėjo žydų kaltę ir atsakomybę dėl Dievo Sūnaus nukryžiuojimo. Kita vertus, žydų tauta atkakliai nenorėjo pripažinti greitai plintančių krikščionių mokymo tiesų. Tačiau viduramžiais krikščionių ir žydų bendruomenių sugyvenimas, kad ir įtemptų santykių sąlygomis, buvo simbioziškas.

Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje (LDK) žydai, kaip svarbi etninė grupė, buvo įsikūrę jau XIV a. pabaigoje: jos svarbą užfiksavo Vytauto privilegija. Kiti reikšmingi LDK žydų istorijos puslapiai susiję su miestų, kaimų ir jų gyventojų praeitimi ir įvairiais socialiniais ekonominiais bei kultūriniais santykiais. Lygindami LDK valstybėje ir kitose Europos šalyse gyvenusių žydų sąlygas, pamatysime, kad LDK žydų persekiojimų atvejų buvo mažiau, ir jie nebuvo labai skausmingi. 1498-1503 m. Lietuvos didžiojo kunigaikščio Aleksandro įsako dėl žydų iš-

varymo priežastys buvo grynai fiskalinio pobūdžio. Didžiausias nelaimės žydai patyrė iš Maskvos kariuomenės ir kazokų būrių: 1563 m. užėmę Polocką rusai nuskandino upėje visus miesto žydus, o maždaug po šimto metų - 1655 m. kazokai Vilniuje surengė žydų skerdytes. LDK žydai, kaip ir žydų bendruomenės kitose šalyse, niekada nebuvo integruoti į krikščionišką visuomenę. Išsaugodami asmeninę laisvę, dažnai turėdami isigiję teisinę karaliaus arba didikų globą, žydai taip ir liko atskirti nuo intensyvaus visuomenės gyvenimo. Kita vertus, tas atsiskyrimas žydų diasporai buvo būtina sąlyga gyvuoti kaip neišvengiamai ekonominei realybės daliai.

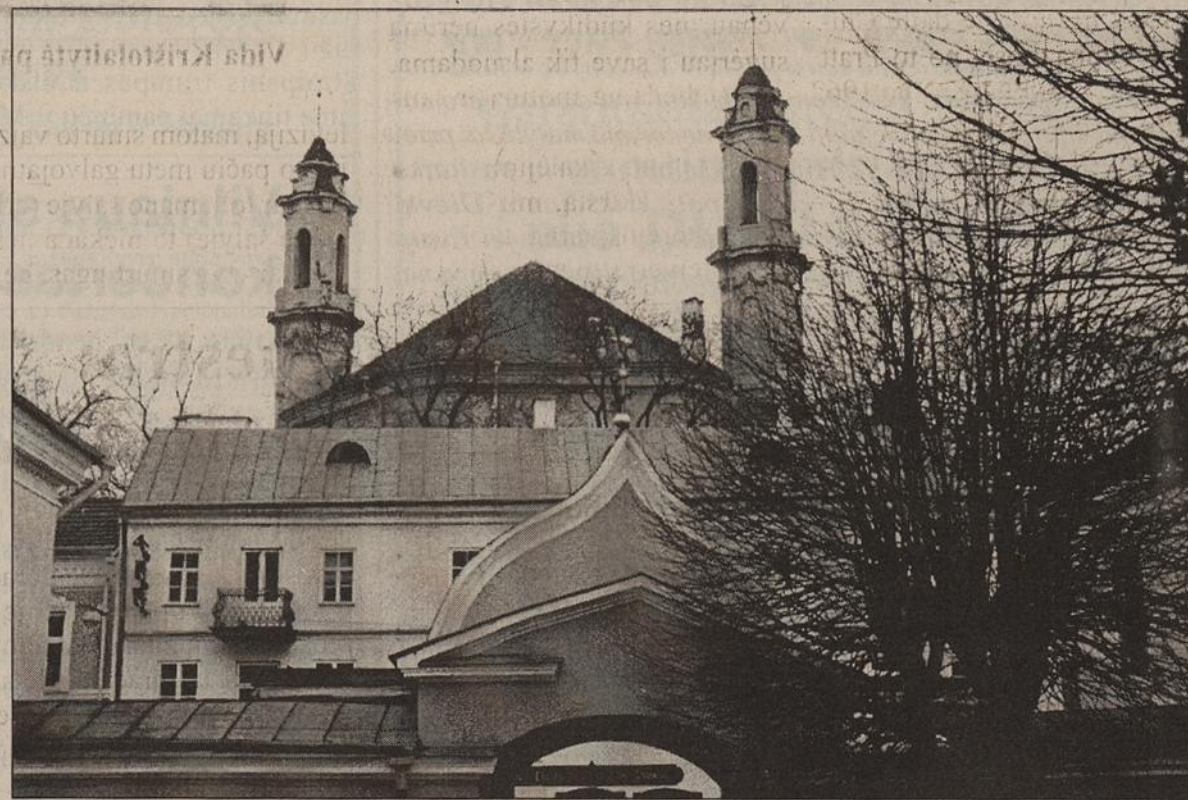
Kontreformacijos metais LDK pastebima ideologinė konfrontacija ne tik tarp katalikų ir protestantų, bet ir tarp šių abiejų konfesijų bei žydų. Vilniaus universiteto rektorius Petras Skarga savo pamoksluose ne kartą kaltino žydus kaip bedievių ir didelių krikščionių priešus dėl tariamo valstybės ir visuomenės sanklodos silpninimo. Nors, kita vertus, Bažnyčia, jos konfesinės organizacijos (ypač jėzuitai) žydus miestelėnus dažnai gindavo.

Tai buvo naujos kokybės nusiteikimas, lyginant su judofobiškomis miestelėnų nuotainėmis, sąlygotomis ekonominės kovos interesų bei siekių išvysti miestuose. Vilniaus miesto istorijoje buvo nemažai faktų apie žydų pirklių ir arondatorių įtemptus ir net priešiškus santykius su magistratu, cechais, paprastais miestelėnais. Konfliktų metu žydus

dažnai užtardavo karalius ar jo aplinka, didikai ir bažnyčia. Žinoma, tokie santykiai nebuvo saistomi nei abipusės simpatijos, nei tolerancijos dvasios. Žydus, susibūrusius kahalė, su krikščionišku pasauliu ir dvasinės valdžios institucijomis siejo abipusė ekonominė nauda. Žydų istorikai S. Beršadskis, S. Dubovas, o lietuvių - A. Janulaitis yra aprašę *chazaką* - turto nuomos, įkeitimo, išmokos priemonę. Apskritai Lietuvos žydų ir krikščionių ekonominių, socialinių ir teisinių santykių bei sugyvenimo istorija yra beveik netyrinėta.

XVIII a. pab. - XIX a. pirmosios pusės Lietuvos kultūrinio gyvenimo metraštinių Stanislovas Moravskis savo memuaruose įdėjo eilėraščių, kur smerkiamos krašte paplitusios ydos ir dėl jų kaltinami žydai: "Kas ta šalis, kur padermė žydelių / Krikščionių pjauna ir dejuoja vis: "Ai, vai" / Apgaule ji apskėtus šalį / Kas ta šalis". Kitas XIX a. vidurio Lietuvos poetas VL. Sirokomlė-Kondratavičius, aplankęs Trakus, rašė: "Nors ir nemalonu, bet tenka pageidauti, kad žydai, tas neišvengiamas blogis, vėl gautų teisę gyventi Trakuose. Šiose dabar tylose gatvėse atsirastų triukšmo, purvo ir sukybių, tačiau būtų galima lengvai ir pigiai išgyti reikalingiausių daiktų". Poetas pripažįsta žydų reikšmę ir sumanumą prekyboje, nors šiaip laikosi dar viduramžiais susiformavusio bajorams būdingo neigiamo požiūrio į juos.

(tęsinys kitame numeryje)

Vilnius

V. Kelerienės nuotr.

Nijolė Gaškaitė-Žemaitienė

Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio strategija

2

(atkelta iš 3 psl.)

Vakarų pozicijai buvo galimybė priversti Sovietų Sąjungą laikytis tarptautinės teisės normų. Todėl partizanų požiūris į „padėkos“ laiškus J. Staliniui ir kitas okupacinės valdžios įtvirtinimo priemones buvo labai aiškus: „parašo davimas mūsų brangiausios Tėvynės ateitį nusprendę šimtmečiams“. Dainavos apygardos laikraštįje „Laisvės varpas“ buvo pagrįsta rinkimų boikoto būtinybė: „Lietuvos įjungimas į Sovietų Sąjungą teisiniai nėra vienos valstybės nepripažintas ir bolševikinė valdžia yra okupacinė. <...> Rinkdami atstovus į Sovietų Sąjungos aukščiausiąjį įstatymų leidžiamąjį organą, mes atliktume laisva valia plebiscitą. <...> To pasekoje mes užkirstume kelią mūsų tautiečiams pabėgėliams bei emigrantams iškelti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo klausimą Suvienytose Nacijose ir atimtumė galimybę anglams bei amerikiečiams ateinančioje taikos konferencijoje apginti Lietuvos nepriklausomybę“. Tokios pozicijos rinkimų atžvilgiu partizanai laikėsi visą kovų laikotarpį. Tiesa, vėlesniais metais aktyvių karinių trukdymo veiksmų nesiimdavo, nes nei nuo jų, nei nuo balsavusiųjų skaičiaus rezultatai Sovietų Sąjungoje nepriklausė. Rinkimų boikotas veikiau buvo moralinė akcija, tačiau žinias apie tai, kad rinkimai organizuojami su karinių sovietinių igulų pagalba, partizanai stengėsi perduoti Vakarų kartu su tremtinių sąrašais. Taigi 1945 m. vasarą vilts dėl Lietuvos palankaus diplomatinio reikalų išsprendimo dar nebuvo galutinai išblėsusios, todėl partizanų junginiai, gindamiesi nuo okupanto prie-

vartos, stengėsi įrodyti pasauliui, kad Lietuva yra okupuota valstybė ir visa tauta ginklu tam priešinasi. 1946 m. dėl ekspansinės Sovietų Sąjungos politikos Balkanuose, palaikant santykius su Turkija, noro dominuoti Dardanėlių sąsiauryje; Mandžiūrijoje ir Kinijoje ir pan. prasidėjo atvira konfrontacija tarp Rytų ir Vakarų. 1946 m. kovo 5 d. Didžiosios Britanijos premjeras Winstonas Churchillis sakdamas kalbą Fultone santykius su Sovietų Sąjunga, atsivėrusia nuo laisvojo pasaulio „geležine uždanga“, apibūdino kaip „šaltąjį karą“. Matydamas vis blogėjančius santykius tarp buvusių Antrojo pasaulinio karo sąjungininkų, J. Vitkus svarstė galimybę pradėti išsivadavimo operaciją kilus ginkluotam konfliktui tarp Vakarų valstybių ir Sovietų Sąjungos. Buvo aptarinėjama galimybė oro desantu gauti karininkų štabams vadovauti, svarstoma, kokias Lietuvos sienas tektų ginti. Prieita prie išvados, kad rytuose siena turėtų likti esamoji tarp Lietuvos SSR ir Baltarusijos SSR, pietuose - nustatytoji 1920 m. Maskvos sutartimi, o pietvakariuose - pagal Potsdamo konferencijos sprendimą. 1946 m. vasario-kovo mėn. veikusi Jono Noreikos vadovaujama Lietuvos tautinė taryba Lietuvos išsivadavimą irgi siejo su ginkluotu sukilimu, „kuris įvyktų prasidėjus Anglijos ir JAV karui su Rusija“. Karinio konflikto kilimo galimybę patvirtino ir Diplomatinės tarnybos atstovais prisistatę iš Vakarų atkeliavę Jonas Deksnys bei Vytautas Staneika; pasak jų, „didžiųjų valstybių vyriausybės pareiškusios, kad Lietuva savo laiku bus atstatyta laisva ir nepriklausoma valstybe“, o įtampa tarp sąjungininkų sukels „kibirkštį, kurios pasekoje kils karas“. Tarptautinių apžvalgininkų nuomone, karo iniciatyva turėjo kilti iš Vakarų, kol Sovietų Sąjunga dar nesustiprėjusi po Antrojo pasaulinio karo. Vakarų valstybių delsimą atsukti ginklus prieš Sovietų Sąjungą partizanai motyvo nepakankamu Vakarų pasirengimu, nes „sugriuvo visas Sąjungų pastatas, nukreiptas išimtinai prieš Vokietiją, ir nie-

ko naujo dar nebuvo sukurta“. Pasak W. Churchillio, Vakarų Europa „atominės bombos paunksmėje <...> gudriai išmanevravo vis dar jiems pavojingus 1946 metus“. Naujo karo laukimas prieštara Vakarų pavargusių nuo Antrojo pasaulinio karo, nuotaukoms. Pasaulyje buvo ieškoma įvairių karo prevencijos būdų. Viena tokių idėjų - globalinė „pasaulinė vyriausybė“ sukūrimu, - kurią propagavo amerikiečių politologas Emery Reversas, ypač žavėjosi J. Deksnys (tai atspindėjo net Bendro demokratinio pasipriešinimo sąjūdžio (BDPS) įsteigimo akte: „Užsienio politikoje BDPS remia visas pastangas sudaryti bendrą pasaulinę vyriausybę“). 1945 m. JAV išleistoje šio autoriaus knygoje „Tautos anatomija“ teigiama, kad pramonės revoliucija reikalauja iš nacionalinių valstybių dalį suverenių teisių perduoti bendroms institucijoms ir „pereiti prie pasaulinės vyriausybės sukūrimo, kuri reguliuotų santykius tarp tautų teisinėmis normomis“. Su tuo nesutinkančios valstybės turėjo būti jėga pašalintos iš proceso. Savaime aišku, kad Sovietų Sąjunga, atsivėrusi „geležine uždanga“ nuo laisvojo pasaulio, buvo kaip tik tokia. 1946 m. galutinai atsakyta bendros strategijos su Sovietų Sąjunga paieškų ir pradėta kurti vieningą Vakarų karinį-ekonominių bloką, kaip atsvarą agresyviai Sovietų Sąjungos politikai. Pasirinkus šią strateginę kryptį reikėjo daugiau laiko praktiškai idėjos realizavimui, turėjo iš esmės pasikeisti buvusių sąjungininkų mąstymas. 1946 m. W. Churchillis iškėlė Jungtinių Europos Valstijų idėją, kuri pradėta realizuoti Europos Tarybos sukūrimu tik 1949 m. Greičiau persiorientuoti Vakarų skatino žinios apie represijas okupuotose kraštuose. Kaip rašė Kęstučio apygardos laikraštis „Laisvės varpas“, „sovietams nepasisekė Lietuvos klausimo palaidoti „tylos suokalbyje““. Okupantų teroras ir lietuvių tautos kančios atvėrė akis pasauliui, kuriam „šiandien nebereikia bolševizmo studijuoti, kad jį pažintume“.

(bus daugiau)

Vidos Krištolaitytės tapybos paroda Vilniuje

Vaida Kelerienė

„Žiemos vakarais šeštadieniais, kai dauguma žmonių lanko koncertus ir kiną, aš traukiu į Salmagundy Art Club New Yorke tapyti figūrų... Vasarą jaučiuosi laisva kaip paukštis. Skubu į pajūrį tapyti žemę, dangų ir jūrą. Kartais suteikiu gamtai antropomorfinių bruožų. Tai nuolatinė gija mano kū-

Dailininkė Vida Krištolaitytė žinoma ne tik Amerikoje, bet ir Lietuvoje. Per pastaruosius vienerius metus ji tris kartus pasirodė Vilniaus ir Kauno žiūrovams, dailės gerbėjams. Galerija „Vartai“ Vilniuje neseniai eksponavo jos interpretacijas Aušros Vartų paveikslo tema. Rugsėjo 21 d. Vilniuje (taip pat

Dailininkė Vida Krištolaitytė

A. Žiziūno nuotr.

ryboje“. (Vida Krištolaitytė // *Lithuanian Artists in North America*. – Knygos sudarytojas Alg. Kezys; Chicago: Galerija, 1994; psl. 102.)

Vida Krištolaitytė gimė 1939 m. Lietuvoje. 1949 m. jos šeima atvyko į Ameriką ir apsisitojo Chicagoje. Ji studijavo meną Chicagos Illinojaus Universitete (bakalauro 1961), po to Pratt Institute Brooklyn (magistro laipsnis 1967). Vėliau dar gilino studijas Chicagos Meno Institute (Art Institute of Chicago), tada vėl grįžo į New Yorką tęsti mokslų New School for Social Research. Nuo 1961 iki 1964 m. ji dėstė dailę Chicagos gimnazijose; po to Pratt Institute Brooklyn. Nuo 1962 metų pradėjo dalyvauti grupinėse parodose, o 1968 m. turėjo pirmąją savo parodą (one-person show) Čiurlionio Galerijoje Chicagoje.

„Vartų“ galerijoje) buvo atidaryta kita Vidos Krištolaitytės paroda „Juodi paukščiai – pavargę angelai“, kur dailininkė prabilo karo tema – čia eksponuoti jos darbai buvo sukurti ši pavasarį bei vasarą New Yorke, prasidėjus Kosovo karui Europoje ir pačiame jo įkarštyje.

„Noriu pasidalinti šiais darbais nors porai akimirkų, – rašo dailininkė Krištolaitytė parodos proga išleistame informaciniame leidinyje. – Kartais paveikslas gimsta per porą akimirkų, nors bręsta mummyse net prieš gimimą. Karo šešėlyje gimiau. Karo šešėlyje ir gyvenau, nes kūdikystės nerimą sugėriau į save tik alsuodama, tik stebėdama motiną ir jausdama bejėgiškumą, bandydama pradžiuginti iš kalėjimo išėjusį, džiovos pakirstą, mirštantį tėvą, nenorėjusį tarnauti okupantui. Ketverių metų palaidojusi

tėvelį, išbėgau į gamtą norėdama pamiršti liūdesį, vienvatę, nevirtį. Piešiau sniege pirščiuku. Rinkau snieguoles miške, viena. Stebėjau dangų, žemę, vandenį. Ir buvo gražu.

Kažkas globojo mane.

Gal Motinos maldos?

Gal Tėvo meilė?

Atsidūriau didmiesty. Gavau magistro laipsnį, leidžiantį dėstyti universitete. Nedrįsau. Likau negrų gete. Ėjau į muziejus. Stebėjau paveikslus. Daug mačiau. Daug patyriau. Pavargau. Neužmiršau, kaip gera pašyti sniege, nors aplink krito bombos, neužmiršau, ir grįžtu prie tapybos išlieti nerimą, ir srūvant dažams pro pirštus, tą momentą susijungti su Kūrėju, nors sekunde, ir dar kartą tapiti Jo dukra”.

Tik karą tikrame savo paties gyvenime patyręs, išgyvenęs žmogus gali bandyti jį vertinti, apmąstyti – rašytu žodžiu, piešiniu, tapybos darbu. Pasaulyje nuolat kažkur vyksta karai, skaitom apie juos laikraščiuose, girdim žinias per te-

sis filmas, kuris manęs, ačiū Dievui, neliečia. Kulų zvimbimo kurtinančio garso žinios neperduoda, todėl liekam savotiškai abejingi, net kai išoriškai, atrodytų, dalyvaujame – pasmerkdami ir sakdami: taip, karas yra baisus, karas – tai absurdas. Bet liekame jo iš esmės nepaliesiti, nes iš tikrųjų jame nedalyvaujame. Kovo mėnesį prasidėjęs Balkanų karas, vienas baisiausių įvykių Europos žemyne po Antrojo pasaulinio karo, dailininkei Krištolaitytei tarsi iš naujo atvėrė apgijusią žaizdą. Remdamasi archetipiniais kultūros įvaizdžiais, simboliais (juodi plėšrūs paukščiai, pavargę nekalti angelai, pavar-

Nekaltas (Juodi paukščiai)

klausimą: kas yra baimė? kodėl vyksta karai? kodėl XX amžiaus galas mums rodo šią baisią grimasą ir mes esam tokie bejėgiai tai suprasti?

Nežinau, ar galima suprasti karą. Bet pamačius šį tarsi vie-

Vida Krištolaitytė parodos atidarymo metu

A. Žiziūno nuotr.

leviziją, matom smurto vaizdus ir tuo pačiu metu galvojam: tai kažkur toli, mano šalyje (arba – šitoje šalyje) to niekada nebus, visa tai – lyg smurtingas, begar-

ges Dievas ir Madona su kūdikiu, Šviesa – Trejybė, Ugnikalnio dvasia, stebinti Apvaizdos akis ir kt.) dailininkė kelia sau svarbų, dar neatsakytą

nu ypu gimusių darbų ciklą, nelieka abejonių, kad dailininkė prie jo skaudžiai, tikrai ir talentingai prisilietė.

atliktas choralas.

Koncerto pirmoji dalis baigėsi tikra retenybe – Andre Caplet 1908 m. sukurta kameriniam kvintetui „Conte fantastique“ (Fantastine apysaka), kuri kiek vėliau buvo perrašyta styginiam orkestrui, paliekant solo partiją arfai. Kūrinys seka gerai žinomą Poe „Raudonos mirties maskaradą“ ir gerai perteikia neramią, gresiančios mirties atmosferą. Čia pasižymėjo arfistė Nancy Allen, nors muzikai vos įpusėjus, jai atšoko arfos styga; po kelių sekundžių solistė grįžo prie tikslo – lengvais beldimais delnu „priartino“ nematomus maskarado šokėjus prie mirties.

Po pertraukos į sceną grįžusi Celeste Holm pristatė žvangiai rimuotą Poe eilėraštį „The Bells“ (Varpai). Gaivališių metalų spalvomis bei saskambiais eilės aiškiai išsiliojo į keturias dalis: sidabro, arba džiugėsio; aukso – vedybų; vario – pavojaus; ir švino – mirties bei kapų

eisenos. Toks sąstatas puikiai atitiko tradicinės simfonijos formą, kurią 1913 m. atliko garsusis Sergei Rachmaninov, pagal variacinį planą, sekdamas K. Balmont'o rusų kalbos vertimu, kurio tekstą kompozitorius pritaikė mišriam chorui. Šiame pristatyme įtrauktas Concert Chorale of New York, puikiai paruoštas jų meistro Andrew McGill, ir trys solistai: tenoras Richard Clement, pasireiškęs pirmoje dalyje, sopranas Theresa Santiago – antroje, baritonas Victor Ledbetter – paskutinioje. Prisilaikydamos rusiško, laisvai išplėsto vertimo, kompozitorius šiek tiek „paklydo“, vedybiniai aukso varpai ištiesai perdavė ašarones; simfonija baigėsi švino varpais, persunkta melancholijos.

Tuo koncertas baigėsi. Lieka priminti, kad tai tikrai pirmoji ASO sezono programa. Gruodžio 1 d. pristatymui rengiama galingo simfonisto Anton Bruckner „Romantiškoji“ simfonija.

Mikierių žvejai

V. Magio nuotr.

Belfasto festivalis, antrasis pagal dydį (po Edinburgo) Didžiojoje Britanijoje kasmet vyksta meninių renginių festivalis, šiemet vyko Šiaurės Airijoje spalio 29 – lapkričio 14 d. Jis apėmė apie 400 renginių, vykusių skirtingose vietose. Šie metai festivaliui yra 37-ieji. Jo atidarymas tradiciškai sutampa su Halloween naktimi, puošniais fejerverkais pradedančią menų fiestą. Festivalio programoje – drama, baletas, opera, simfoninė muzika, šokis, kinas, džiazas, parodos. Šiemet festivalis turėjo vieną išskirtinį bruožą – kviestinius kolektyvus iš užsienio. Vilniaus Mažasis teatras atvežė į garsų festivalį du spektaklius – Lermontovo „Maskaradą“ ir Čechovo „Vyšnių sodą“. Ypatingo dėmesio ir žiūrovų simpatijų susilaukė „Maskaradas“, rodytas net tris kartus ir susilaukęs pratisų plojimų ir daugkartinių aktorių kvietimų į sceną.

Lietuvos rašytojų sąjunga savo eiliniame posėdyje aptarė nuveiktus darbus, blogėjančią finansinę būklę, svarstė savaitraščio „Literatūra ir menas“ problemas, patvirtino naują šio leidinio vyr. redaktorių – poetą Gintarą Bleizgį. Į Sąjungą priimti nauji nariai: Aldona Veščiuaitė, Bernardas Brazdžionis, Marija Jurgelevičienė ir Vidmantas Kiaušas-Elmiškis. Numatyta išleisti almanachą „Poezijos pavasaris 2000“.

Lietuvos kultūros istorijos leidinius šiemet papildė Bernardo Aleknavičiaus paruoštas ir „Minties“ leidyklos išleistas fotoalbumas „Vydūnas“. Tai savotiška enciklopedija, nušviečianti Vilhelmo Storostos-Vydūno gyvenimą, jo darbus bei visuomeninę veiklą, apie kurią didelė Lietuvos inteligentijos dalis mažai žino.

Lietuvos nacionalinę M. Mažvydo biblioteką parėmė Japonijos vyriausybė, paskirdama 46,5 milijono jenų. Už šią sumą bus perkama garso ir vaizdo įranga, kokia, taipgi Japonijos pagalba, pernai įsigijo M.K.Čiurlionio dailės muziejaus M.Žilinsko dailės galerija Kaune. Įranga lankytojams padės netiesiogiai pažvelgti į muziejaus fonduose saugomus kūrinius, primins apie parodas.

Ričardo Gavelio naujas romanas „Septyni savijudybės būdai“ buvo pristatytas „Lietuvos aid“ galerijoje lapkričio 10 d. Į liūdnei pagarsėjusią „Mirties bibliją“ šis romanas visai nepanašus ir gali būti sunikiai „įkandamas“ skaitytojams be humoro jausmo.

Juozo Miltinio teatro Panevėžyje Mažajoje salėje įvyko unikalaus filmo „Nei šis... nei tas“ premjera. Panevėžiečiams ir kino bei teatro kritikams buvo parodytas prieš 45 metus Panevėžio dramos teatro aktorių sukurta trumpametražis vaidybinis filmas.

Miegkurių vienkiemyje Anykščių rajone žadama įkurti avangardinę sodybą – skaisčiai baltai perdažytas šulinys su svirtimi primins Romos fontanus, gudobelių, akmenis ir baravykų kompozicijomis žada nustebinti Šventosios upės slėnį dažnai aplankantis garsusis keramikas ir muzikas prof. Levadžė, neseniai turėjęs keletą šou Europoje. Pasak jo paties, labiausiai šikart jį ikvėpė Nymegeno ir Berlyno postmodernistinė dvasia.

American Symphony Orchestra: Edgar Allan Poe per muzikinį kaleidoskopą

Vyt Bakaitis

Artėjant Vėlinėms, spalio 15-tosios vakarą, Avery Fisher salėje Manhattan'o Lincoln Centre įvykusiame koncerte pasigirdo keistoko sambūrio burtų pristatymai. Dirigento Leon Botstein lydimas American Symphony Orchestra atliko keturis įvairiai pintus programinės muzikos veikalus, o kiekvienas jų atsiliepė į atskirus dekadentinės fantazijos kūrinius – žymaus pereito šimtmečio klasiko, amerikiečių rašytojo, poeto Edgar Allan Poe. Autoriaus raštai nuo pat pasirodymo lig šiol išliko populiariūs, nors jo pasakos skelbė irstantčių fantazijos ribų plėtimą, nesiliaujančią vaizduotės troškimą peržengti tolstančius sąmonės ir galutinio nykimo kvadratus. Karta po kartos šios neurastenijos temos vėl ir vėl pasisavina, traukia skaitytojus, ypač paauglius, gal ir todėl, kad tai galima priimti ir kaip sveiko įsibauginimo bandymus. Tai parėmė ir Hollywoodas, skelbęs Poe pavadinimais visą eilę komercinių produkcijų.

Literatūrinėje srityje rašytojo pozicija tai žlugo, tai kilo. Eilėdara buvo laikoma antraverte, menka. Ralph Waldo Emerson poetą praminė „the jingle man“ („žvangintoju“). Prozos stilius atrodė per pretenzingas, pasakojimai begėdiškai nesilaikė priimtų kanonų. Poe visgi buvo pirmas, kuris ne tik nujautė, kad neišvengiamai siaurėja poezijos sritis, kad epinės bei dramatinės formos perleidžiamos prozi-

niam romanui ir natūralistiniam teatrui, bet ir kruopščiai surašytuose savo kritikos straipsniuose mėgino tai paskelbti, o kartu (kas svarbiau) šias tendencijas taikė savo kūrybai, padėdamas dviejų visai naujų, detektyvinės ir psichologinės novelės, žanrų pagrindus. Netrukus po jo mirties (mirė jis net 40 metų nesulaukęs) atgijo ir skverbėsi į pasaulį Poe kūryba. Prancūzijoje jo kūrinius aptikęs poetas Charles Baudelaire pajuto joms artumą, tuoj pat ėmėsi verstti ir eiles, ir prozą. Šio vertėjo įžanginiai straipsniai tokios kūrybos reikmę ir aktualumą „ipiršo“ ir ateinančioms rašytojų kartoms, tiek pačioje Prancūzijoje, tiek Vokietijoje bei Ispanijoje, o ypač Rusijoje vadinamųjų simbolistų tarpe. Be kita ko, Poe neįlaimingas gyvenimas tapo pradiniu „poetes maudits“ (prakeiktųjų kūrėjų) pavyzdžiu. Su laiku šis taip stipriai pakilęs įvertinimas pagaliau pasiekė ir Ameriką. Poe lig šiol plačiai pripažįstamas kaip įžvalgus moderniosios grožinės literatūros pradininkas. Jo įtaka atsispindi įvairių meistrų kūryboje – ir Borges'o, ir Beckett'o.

Prancūzo Florent Schmitt 1904 m. paskelbta orkestrinė studija bando vien instrumentų garsais atstatyti vieną stipriausių (gal ir geriausių) Poe eilėraščių „The Haunted Palace“ (Dvasių užvaldyti rūmai).

Veikalui pristatyti scenoje pasirodė aktorė Celeste Holm, kuri aiškiai, ištiesai padeklamavo Poe eiles. Taip paruoštoje atmosferoje muzika prasidėjo beveik nedrąsiai, pradžioje lėtai išdėsius trumpus motyvus, ėmė nardyti, slidinėti vikriau, motyvams pasikartojant ir netgi susikertant; isiterpia, bet neišsilaiko lyrinę pastorale; viskas be paliovos varžosi, neišsilaiko net gyvesnė, atsigavusio ritmo dinamika, kol užaina keista tūštuma. Koncertą taip pradėdamas, dirigentas Botstein parodė ištikinamą sugebėjimą valdyti atskirų orkestro dalių pristatymą.

Sekantis veikalas buvo kartu ir naujausias, ir stipriausias. Sukurtas 1997 m. suomių Einouhanti Rautavaare „On the Last Frontier“ (Ties paskutine riba), prijungiant chorą prie orkestro. Dainuojama ištrauka – iš prozinio kūrinio „A. Gordon Pym'o pasakojimas“. Tiek tekste, tiek muzikoje, čia, pačiame išnykimo pasienyje – prie pat pietinio žemės ašigalio, keliaujančiam autoriaus laivui į begalinio šalčio ir akinančio sniego lopšį, baisaus nematomo krioklio gausmę įsivėlus, tampa vos vos suvokiamas žmogaus mistinis persikūnijimas. Muzika nuo pat pradžių stambiais akordais, gyvais styginio pulso ritmais traukte įtraukė į gresiančio verpeto įvairių instrumentinių kompleksų sukurius. Šią absoliučią įtampą sėkmingai pratęsė lanksčių ir darnių balsų

Škaitytojai rašo "Darbininkui"

Pakapsčius sorosantarines skiedras nuo "liberalinio" kelmo

Savo "kukliame pasiūlyme" apie santarizmą ir sorosizmą 1999.10.29 *Darbininke* mane užkalbino Algirdas Landsbergis. Būtų nemandagu neatsiliepti. Žinant JAV "liberalų" diskutavimo metodus, nestebėtina, kad A. Landsbergis (trump. A.L.) lyg nepastebi, kad 1999.9.3 *Darbininko* straipsnyje pristatau ne savus, o ministro Z. Zinkevičiaus ir rašytojo P. Dirgėlos neigiamus pasisakymus apie santaristus ir sorosistus, ir, vietoje debatavęs su tais dviem Lietuvos intelektualais, bando susidoroti su apie tai rašiusiu. Ir gal todėl pritašo tiek įvairių skiedrų, kad vežimu neišvežtum.

Kuomi gi dar nusikaltau? Ogi prasitariau bandęs nuplėšti "labdario" George Soros kaukę. Tai primena, jog savo metu ne kartą esu "ispėjęs", kad "filantropas" Armand Hammer yra Sovietų agentas. Tai pagaliau patvirtino išviešintieji "Venona" archyvai. Prie du A.L. gal nepatiko, ką apskritai esu rašęs, ir yra iš tų lietuviškų "liberalų", kurie norėjo, kad "...spaudoje neskardentų pamokantis, perspėjantis, kovingas Viliaus Bražėno balsas". 1994 m. besilankydamas Lietuvos laikraščių redakcijose patyriau, jog ir ten pasiekė užsieniečių "perspėjimai" - "nedėti" Viliaus Bražėno (trump. V.B.) straipsnių. Matyti konservatyvios idėjos kai kam išieivijoje gadina apetitą: neseniai bent du redaktoriai buvo viešai skatinami cenzūruoti V.B. Jau 1964 m., Sen. Goldwaterio kandidatavimo metais, tautakiratininkas Vincas Rastenis spaudoje kalbino V.B. mesti "politiką" ir grįžti prie feljetonų.

Ir be feljetonų skaitytojams gali būti linksmas, skaitant "liberalų" išvedžiojimus. Kad ir A.L.: viename gale jis yra "kuklus", gi kitame (straipsnio) gale - "kovingas". Ir susipaisyk be linksnumo. Matyt, kad palinksminus skaitytojus, prieš Soroso neprietelius A.L. bando naudoti humoristinį žanrą. Kaip esu patyręs, ir kaip A.L. "humorą" įrodo, tai nėra pigi duona.

Pagal savitas "liberalų" taisykles. A.L. mane puola net dviem šriftais: paprastu ir, nenurodant citatų šaltinio, itališku ar kursyviu šriftu. Kadangi jo teigimuose prasikiša su tikrove ryšių neturinčių, lyg susapnuotų, pareiškimų, galima įtarti, jog kursyviu šriftu aprašo tai, ką sapnavo miegodamas, o paprastu šriftu -

ką sapnavo rašydamas. Jis turėjo susapnuoti, pavyzdžiui, kad savo rašinyje (ar kur kitur), ką nors, išskyrus kruvinrankius, skirčiau į patriotas ir nepatriotas. Šiuokart nurodžiau tai, kuomi tikiu: Z. Zinkevičius ir P. Dirgėla yra patriotai lietuviai. Ir ne todėl, kad kritikuoja Sorosą ir santariečius, o todėl, kad jie įrodė tokiais esą. A.L. turėjo susapnuoti ir tai, kad aš būčiau kada pasisakęs prieš Popiežiaus Jono Pauliaus II-jo idėjas!

Tai priveda prie abejonių Soroso finansuojamų lietuviškų knygų ideologine linkme. "Centesimus Annus" Enciklikoje popiežius svarsto socialinius, pasaulėžiūrinius, ekonominius tautų savivaldos klausimus. Tai žinoti ypač praverstų iš tamsos į šviesą kelio ieškančiai mūsų tautai. Labai abejoju, kad "atvirais" Soroso pinigais būtų spausdinama ir platinama "Centesimus Annus". A.L. užsimena "katalikų autorių" knygas. Vargu ar Atviros Lietuvos Fondas net pagalvotų išleisti žymių katalikų, kaip Kun. Eugene Lyons, Kun. Malachi Martin, Michael Novak, Malcolm Muggeridge ir jiems panašių veikalus. Nebūtinai užtikrina ir tai, jog A.L.F. (Soros agentūros Lietuvoje) leidžiamų knygų tarpe "randame daugelį tada uždraustųjų autorių". Vis tiek lieka klausimas: kurių, kurios rūšies "uždraustųjų" ir koks jų nuosimtis? Juk "tada", jei negavo kompartijos pritarimo, net Trockio ir kai kurie Lenino raštai buvo uždrausti...

"Soros Lietuvai dosniai žeriami milijonai" vargu ar savaime turi džiuginti lietuvius. Okupacijos metais ir Kremliaus buvo "žeriami milijonai" tautos savimonei sunaikinti. Net po 10 nepriklausomybės metų sunku atsikratyti jų įtakos. Gal todėl ir sorosistiniams kosmopolitizmui ten yra neblogo dirva. Net okupacinio intelektualinio išprievartavimo nepergyvenęs A.L. skystoko humoro pagalba bando kosmopolitizmą iškisti... Evangelijon. Vakaruose yra ir tokių, kurie, komunizmo terorui pateisinti, sako: "Kristus buvo pirmas komunistas".

Kaip skaitant A.L. straipsnį galima matyti, jo tašomo "liberalinio" kelmo skiedros laksto į visas puses. Apie kitų asmenų nuomonių skirtumą su Dirgėla ir Zinkevičium užsiminęs A.L. stauga šauna iš didžiosios patrankos: "Valdas Adamkus tikrai ne menkesnis patriotas už Vilių Bražėną, nors jų "patriotizmai" (ačiū Dievui) labai skirtingi". Nesužinome - kuomi "labai skirtingi", ir lieka neaišku, kurio - Adamkaus ar Bražėno - "patriotizmas" yra taip baisus ir pavojingas, kad A.L. puola ant kelių ir šaukia - "Ačiū Dievui!" už skirtingumą.

A.L. pretenzijos į kairaus "liberalo" statusą paaiškėja iš to, kad jis neiškentė neužkabines John Birch Society (trump. JBS), kurios savo straipsnyje neminėja. Kažkodėl vėl grįždamas prie patriotizmo, A.L. išguldinėja: "Kaip itikinančiai išguldė Vilius Bražėnas, tikras patriotizmas visad sutampa su JAV-ose veikiančios "John Birch Society" nuostatais". Ši anti-anti-komunistinė skiedra netinka A.L., kadangi ji yra ištašyta iš komunistinio kelmo. A.L. neišguldo JBS "nuostatų", pagal kuriuos V.B. neva nuskato "tikrą patriotizmą". Ir prie ko čia JBS? Įskaitant lietuviškas organizacijas, priklausau keliolikai, kurios yra anti-komunistinės.

Keturios ar penkios jų, kaip ir JBS, yra prieš globalinę sovietiją, ir tvirtai pasisako už tautinių valstybių suverenitetą. A.L. derėtų žinoti, jog pirmąją ugnį prieš JBS (1967 m.) atidarė JAV Vakarų pakraščio komunistų organas *Peoples World*. Tai sukėlė prieš JBS ir JAV "liberalus". Nenuostabu. Vienu iš JBS siekių buvo sugniuždyti Sovietų Sąjungą, sustabdant Vakarų pagalbą jai, ir tuo būdu išvaduoti pavergtąsias tautas. "Captive Nations - Free Them Or Join Them!" (Pavergtos tautos - išvaduok jas arba prisijunk prie jų!) O gal A.L. yra teisingas: šis JBS "nuostatas" lyg ir turi ryšį su lietuvišku patriotizmu.

A.L. teisingai nurodo, kad Baltarusijos Lukošėna "išgujo Soros kromelį". Nepamirština, kad Stalinas išgujo Trockį. Čekijos min. pirm. Klaus iš Prahos išgujo Soroso Europos Universitetą - kad "nesupirkinėtų Čekijos intelektualų". Azijoje Sorosą išgujo Malaizijos prezidentas - už valiutos sabotazą. Neišgujo jo iš Ukrainos, kur, anot "liberalaus" JAV žurnalo, "Soros nupirko prezidentūrą Kučmai". Gal jis bandė nupirkti Baltarusijos prezidentūrą Lukošėnos oponentui ir todėl buvo išguitas. Kas juos žino.

Paliekant kai kurias kitas skiedras A.L. skiedryne, vis tik norėtų si iš Algirdo Landsbergio susilaukti rimtesnių ir pagrįstų pažiūrų į Lietuvai opius klausimus.

Vilius Bražėnas
DeLand, Florida

VILNIUS

Žiemos kainos pirmyn ir atgal
spalio 1 -- kovo 31
išskyrus kalėdinį laikotarpį

New York	\$406
Chicago	\$450
Seattle	\$560

Plius mokesčiai
Nuolaidos galioja ir iš kitų miestų

Vytis Travel

40-24 235 St.
Douglaston, NY 11363
Tel: 718-423-6161
800-778-9847
Fax: 718-423-3979

E-MAIL: VYTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

RigaVen Travel Inc.

- We have GREAT CRUISES •
- Tours to Ireland, Scotland, England and Europe
- Discover Costa Rica •

SPECIAL REDUCED FARES
to VILNIUS
starting at \$406.00

Call
INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706
Tel. 516-665-4455 Fax 516-665-6164
1-800-291-8311
E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

Švęskime Millennium Lietuvoje UNIONTOURS

rengia dvi ekskursijas į LIETUVĄ Kalėdų ir Naujųjų
2000 Metų proga.

PIRMOJI EKSKURSIJA: GRUODŽIO 23 - SAUSIO 3, 2000
Isiskaito: Kučių vakarienė; Vilniaus miesto apžiūrėjimas; atidarymas naujai atrastų bažnytinio turto parodos; kelionės į Trakus, Kauną ir Rumšiškes; Gedimino pilyje vėliavos diena su Lietuvos Nacionaliniu simfoniniu orkestru; Naujų Metų išvakarėse operos *Traviata* spektaklis ir vakarienė; dvi dienos laisvos; visi pusryčiai ir atsisveikinimo pietūs; 10 naktų viešbutyje *Neringa*; kelionės iš oro uostų ir atgal; angliškai kalbantys gidai; skrydžiai ten ir atgal FINNAIR linija iš New Yorko. Kaina dviese kambaryje\$1,565.00 asmeniui Gyventi vienam kambaryje \$450.00 priedas Plius mokesčiai

ANTROJI EKSKURSIJA: GRUODŽIO 30 - SAUSIO 3, 2000
Isiskaito: Savaitgalis Vilniuje: Vilniaus miesto apžiūrėjimas; naujai atrastų bažnytinio turto parodos apžiūrėjimas; Naujų Metų išvakarėse operos spektaklis ir vakarienė; kelionė į Trakus; visi pusryčiai ir atsisveikinimo pietūs; 3 naktys viešbutyje *Neringa*; kelionės iš oro uostų ir atgal; skrydžiai ten ir atgal FINNAIR linija iš New Yorko.

Kaina dviese kambaryje\$1,175.00 asmeniui Gyventi vienam kambaryje \$175.00 priedas Plius mokesčiai

Jei skrendate iš Newark, NJ, SAS linija - priedas \$100.00; iš Chicago SAS linija - priedas \$210.00; iš Seattle SAS linija - \$350.00

Skubiai užsakykite vietas dabar -- skambinkite

UNIONTOURS

245 Fifth Ave, New York, NY 10016
Tel. 212-683-9500; 800-451-9511;
Fax 212-683-9511

SCHUYLER SAVINGS BANK Mes siūlome:

- *Taupymo sąskaitas *Taupymo sertifikatus
 - *IRA sąskaitas
 - *Asmeniškas ir komercines čekių sąskaitas
 - *Tiesioginį pinigų deponavimą
 - *Namų paskolas *Automobilių paskolas
 - * Namų remonto paskolas *Sąskaitų paskolas
 - *Namų (Home Equity) paskolas
- Naujos, patogios darbo valandos ir draugiškas patarnavimas gerai tarnauja mūsų visuomenė...

Mūsų adresas:

24 Davis Avenue
Kearny, NJ 07032
(201) 991-0001
arba skambinkite nemokamai:
1-888-SCHUYLER
(1-888-724-8953)

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- Siuntiniai iš Bostono į Lietuvą su pristatymu į namus po visą Lietuvą.
- Pagalba Lietuvai - GIFT OF HOPE
- Pinigų pervedimas į Lietuvą

- Jeigu nespėjote pasiųsti siuntinio Kalėdoms, nenusiminkite! Galite perduoti kalėdinę dovaną pinigais. Jie bus įteikti gavėjui iki Kalėdų.

- Pigios telefono kortelės skambinti į Lietuvą
- Perkraustymo ir asmeninės siuntos (didesniais kiekiais) iš Lietuvos į Ameriką
- Vertimo paslaugos
- KALĖDINIS LIETUVIŠKŲ DOVANŲ IŠPARDAVIMAS gruodžio 11-17 d.

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
PICK-UP SCHEDULE
FOR NOVEMBER AND DECEMBER OF 1999

November 29	Paterson, NJ	11-12 noon
November 30	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm

December 1	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
December 2	Elizabeth, NJ	11-12 noon
December 3	Kearny, NJ	11-12 noon
December 4	Brooklyn, NY	12-1 pm
December 10	Putnam, CT	2-3 pm
December 13	Paterson, NJ	11-12 noon
December 14	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
December 15	Philadelphia, PA	11-12 noon
December 16	Elizabeth, NJ	11-12 noon
December 17	Kearny, NJ	11-12 noon
December 18	Brooklyn, NY	12-1 pm
December 20	Paterson, NJ	11-12 noon

For more information please call:
1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$368 r.t.

One way to Vilnius \$305

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

A. A. Kazys Daugėla

Antanas Girnius

Bekrintant pirmiesiems rudens lapams, spalio 11 d., su šiuo pasauliu atsiveikino diplomuotas kultūrtechnikos inžinierius, visuomenininkas, menininkas - fotografas, paskaitininkas Kazys Daugėla.

Biografiniai duomenys pagal Lietuvių enciklopediją

Tėvai Kazys ir Pranciška (Paškevičiūtė) Daugėlos. Jų sūnus Kazys gimė 1912 m. vasario 23 d. Radviliškyje. 1930 m. baigė gimnaziją Šiauliuose, mokėsi Aukštesniojoje kultūrtechnikos mokykloje Kėdainiuose. Kaip stipendininkas baigė Aukštąją žemės ūkio mokyklą Vienoje, Austrijoje, diplomuoto kultūrtechnikos inžinieriaus laipsniu. 1936-37 m. atliko karinę prievolę, 1937-41 m. dirbo Žemės ūkio ministerijoje Melioracijos departamente (iki 1944 m. buvo to departamento referentas). Dėstė Aukštesniojoje kultūrtechnikos ir geodezijos mokykloje Kėdainiuose. (Tos mokyklos direktorius inž. Vladas Daugėla (Kazio brolis) per sovietų ir vėliau nacių okupacijas išgelbėjo daugelio mokinių gyvybes, pats patekdamas į kalėjimą.)

Molėtų apylinkėse Kazys vadovavo ežerų matavimuose nusausinimo projektams. Gražus Molėtų kraštas, mėlynuoja ežerų vandenys. Tyras oras, todėl ten buvo įrengta astronominė observatorija, jos didelis teleskopas pavadintas prof. Kodačio vardu. Viena molėtiškė, besimokiusi Utenos valstybinėje gimnazijoje, pasižymėjusi kaip puiki solistė, baigusi Ukmergės Mokytojų seminariją sužavėjo Kazimiero širdį ir liko 58 metus jo mylima žmona. Tai dainininkė Stasė Vižinytė. Su ja jis giedodavo Bedfordo, NH, katalikų bažnyčioje iki šių metų pradžios. Šioje St. Elizabeth Seton bažnyčioje vargonavo jų dukra, mokytoja Rūta. Taip pat jie dainavo apie dvidešimt metų Manchester Choral Society chore.

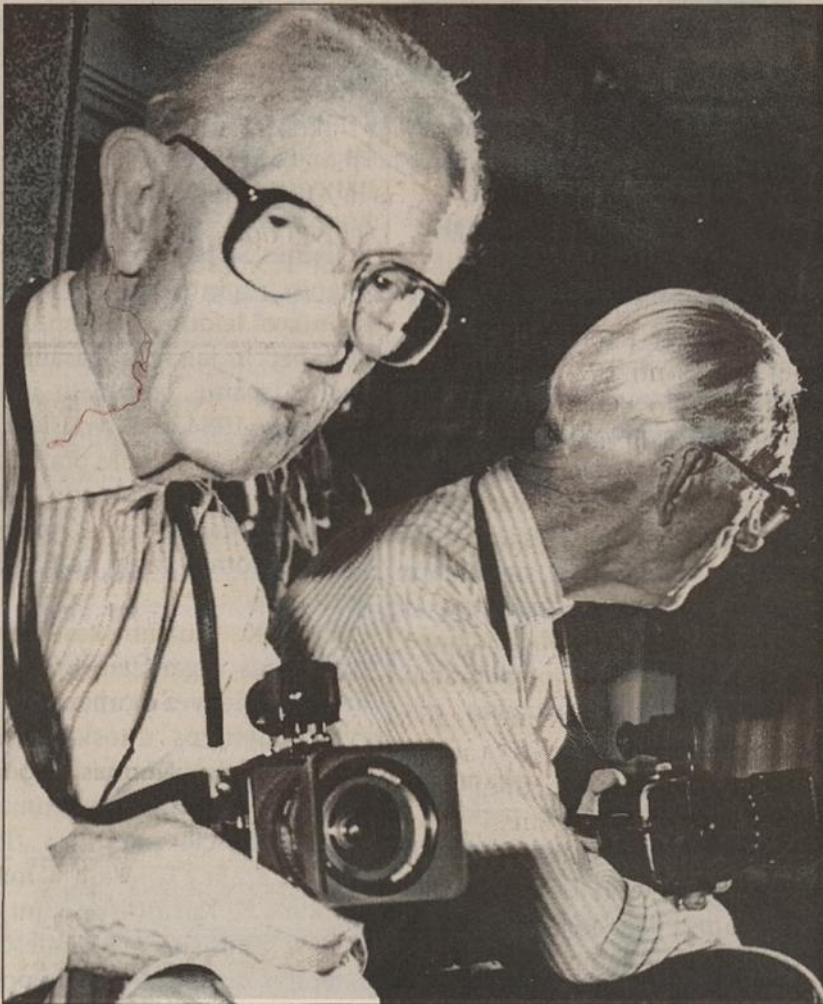
Fotografijose Kazys atvaizdavo pasitraukimo iš tėviškių epochą. Kiniečiai sako, kad vienas paveikslas atstoja tūkstantį žodžių. Jo albumas "Iševiai iš Lietuvos" Rygoje buvo pripažintas vertingiausiu iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos 1992 m. pasirodžiusių leidinių. Albumo leidimą parėmė Charles Žilo-

nio (1890-1978) Lietuviškas Paveldėjimų Centras, Nashua, NH. (Pagirtina, kad to albumo kopijos buvo padovanotos Lituanistinės Bostono mokyklos 1999 m. abiturientams.)

A. a. Kazys Daugėla buvo tikras aristokratas geriausia šio žodžio prasme. Pagrindinis jo

Daugėlos aktyviai dalyvavo savo miestelio visuomeninėje ir profesinėje veikloje, buvo puikus Lietuvos ambasadoriai. Rūta Daugėlaitė veik kas vasarą atostogas praleisdavo Europoje - turėjo ką papasakoti savo mokiniams.

Vietinis laikraštis pranešė apie jo mirtį: "Kazys Daugėla, photographer, singer". Jam paskirtas ilgokas straipsnis. Man-

Kazys Daugėla

bruožas buvo meilė gamtai ir žmonėms. Daugėlų sodyba buvo lyg oazė su nuolat čilbančiais paukščiais ir lakstančiais žvėreliais, rakūnai atvesdavo parodyti savo jauniklius. Kazio sukradinti akmenų takai, įrengtas maudymosi baseinas, maiatinamas iš indėnų laikų šaltinio.

Meilę žmonėms Kazys ne tik užfiksavo fotografijose, bet ir konkrečia pagalba tautiečiams Lietuvoje. Daugėlos bene daugiausia iš visos Naujosios Anglijos lietuvių išsiuntę siuntinių į Lietuvą. Jų pavyzdžiu sekė kelintos kartos arba mišrių šeimų lietuviai.

Skaudėjo širdį matant kaip šis garbingas, darbštus, neskubas, bet visur spėjąs žmogus paskutinį pusmetį geso. Su dr. Jurgiu Gimbutu aplankėme šią vasarą. Jis mus priėmė ne mirties patale, bet prie stalo sode, nors kvėpuoti teko su deguonies aparato pagalba.

chester, NH, turtinguose Goodwin laidotuvių namuose matėme Kazio taurų veidą, lyg sakantį: "Savo paskirtį garbingai atlikau". Šventos mišios aukotos St. Elizabeth Seton bažnyčioje Bedforde. Palaidotas šv. Juozapo kapinėse, šalia sūnaus Lino, mirusio prieš dešimt metų, taip pat Bedford, NH.

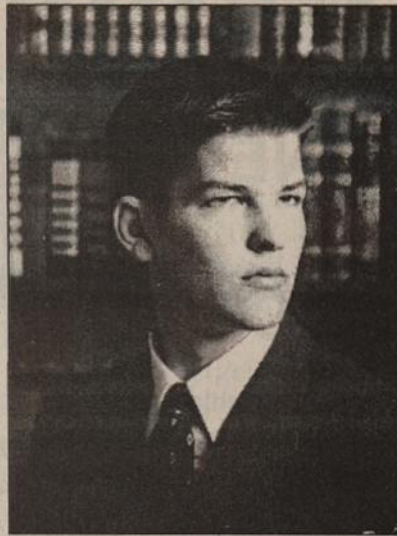
Grįžtant prie Kazio Daugėlos palikimo, tenka pastebėti, kad jis buvo ne tik puikus fotografas, kompetentingas inžinierius, bet ir rašytojas, kaip rodo jo tekstai "Iševiai iš Lietuvos" albume. Kazys paliko rankraštį su apie dviem šimtais meniškų fotografijų. Kitas fotografijų albumas išleistas Vilniuje 1995 m. "Užjūrio lietuviai - veidai ir vardai", drauge su Alg. Kezium ir Vyt. Maželiu.

Gili užuojauta velionio žmonai solistei Stasei, dukrai mokytojai Rūtai ir giminėms Lietuvoje.

Sėkminga mokslo pradžia

Š. m. birželio mėn. Vytis Marius Udrys, Arūno ir Rūtos Udryų sūnus, baigė Lumen Christi gimnaziją, Jackson, MI. Vytis baigė LB Židinio neakivaizdinės lituanistinės mokyklos kursą ir mokėsi Vasario 16-osios gimnazijoje Vokietijoje. Nuo mažens smuikuoja, groja gitara, vaidina dramos spektakliuose pagrindines roles, su humoru praveda vakarones ir minėjimus. Dainavo su *Dainavos Aidų* grupe, balsą lavina su Monte Long. Priklausė Natio-

nal Honor Society bei garbės sąrašams, ypač domisi literatūra, istorija ir politika. Už meno kūrinius taip pat yra gavęs pagyrimų. Plaukia, slidinėja, reikiąsi įvairiose sporto šakose. Priklausė skautams ir ateitininkams Vokietijoje. Kretingos stovykloje vadovaudavo jauniausiems berniukams stovyklautojams. Gavęs stipendiją, lanko Jackson Community College ir žada sekančiais metais studijas tęsti universitete, komunikacijos srityje. R.U.

Vytis Marius Udrys

Baltarusija negražins skolų Lietuvai

(atkelta iš 1 psl.)

kurią žada mokėti po 2,13 JAV cento.

"Patys pagalvokite - jeigu aš galiu už pusę kainos pasigaminti pats, o kitam pasiūlau mokėti dvigubai - tai tik todėl, kad žinau, jog nemokėsiu", kalbėjo energetikos specialistas. Pasak A. Stumbro, buvusio ūkio ministras Vincas Babilius "užsinerėjo ne Lietuvoje daryti tvarką, bet Baltarusijos bankų sistemoje".

Dėl sutartos atsiskaitymų tvarkos ir Baltarusijoje taikomų įvairių JAV dolerio kursų neįmanoma gauti tą pačią kainą, atsiskaitant prekėmis ir atsiskaitant grynaisiais.

"Jei norite pinigais, tai gausite pusę kainos, o jei prekėmis - tai visą. Taip sutartį su baltarusiais pasirašė Rusija. O mes norime pinigais gauti 7,6 cento už kWh. Kvailio vietoj atidūrėme, nežinodami ir neišgilinę į jų bankinę sistemą", tvirtino A. Stumbras.

Jo nuomone, reikia išreikauti iš Baltarusijos dar 40 mln. dolerių - pusę likusios skolos - ir pasakyti, kad jau atsiskaityta.

"Lietuvos energijos" generalinis direktorius Bronius Cicėnas taip pat jau nebesitiki, kad Baltarusija laiku grąžins skolas už patiektą elektros energiją. "Aš pradėjau pesimistiškai gal-

voti, kad jie neįvykdys savo pažadų", BNS sakė B. Cicėnas. Pagal Lietuvos ir Baltarusijos pasirašytą grafiką spalio mėnesį Baltarusija turėjo grąžinti "Lietuvos energijai" 12,8 mln. litų, tačiau grąžino tik 616 tūkst. litų. Lapkritį pagal grafiką Baltarusija turi sumokėti 40,4 mln. litų. "Daugiau nebėra juridinių priemonių, kaip priversti atgauti skolą. Jeigu problema nebus išspręsta vyriausybės lygiu, tai lieka viena išeitis - prašyti abiejų šalių prezidentų tarpininkavimo", kalbėjo B. Cicėnas. Jis tvirtino, kad "Lietuvos energija" nenusileis ir toliau sieks skolą susigrąžinti.

BNS

Coetzee laimėjo pagrindinę Britanijos premiją

(atkelta iš 1 psl.)

Booker premija tarpsta iš ginčų. Jos laimėtojams yra užtikrinta staigi literatūrinė šlovė ir vieta viso pasaulio bestselerių sąrašuose.

"Tai buvo labai sunkus sprendimas", pareiškė vyriausiasis teisėjas, britų leiboristų parlamentaras Gerald Kaufman po to, kai ši 31 metų gyvuojanti premija pirmą kartą buvo suteikta jau buvusiam laureatui.

1974 metais šią premiją taip pat laimėjo Pietų Afrikos rašytoja Nadine Gordimer.

Teisėjai žengė neįprastą žingsnį, išskirdami Indijos rašytoją Anitą Desai, kaip antrąją po laureato. Ji įvertinta už romaną "Pasninkas, puota" (Fasting, Feasting).

"Coetzee proza yra paprasta ir lyriška, tačiau ne drovi", sakė vienas kritikas apie šį nedidelį, skaitytąjį prikaustantį romaną. Ankstesni žymūs Booker premijos laimėtojai buvo Iris Murdoch ir Kingsley Amis.

Booker premiją Didžiosios Britanijos, Airijos ir Sandraugos šalių autoriams už grožinę kūrybą nuo 1969 metų kasmet teikia mašinų gamybos kompanija "Booker McConnell". ELTA

Parduodama Kauno "Drobė"

Lietuvos Vyriausybė pritarė Kauno vilnos akcinės bendrovės "Drobė" pardavimui. Konkursą "Drobei" privatizuoti laimėjo Suomijos bendrovė "ScanEast Managing Partner Ltd." Bendrovė remia Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas bei Vilniaus bankas. Užsienio investicijos į bendrovę gali siekti iki 22 mln. dolerių. "Drobė" Vakarų Europoje ir Kanadoje parduoda apie 80 % produkcijos, apie 17 % parduodavo Nepriklausomų valstybių sandraugoje ir 3% gaminių - Lietuvoje. Sumažėjus pastarosioms rinkoms, vis daugiau produkcijos parduodama Vakaruose. "Drobė" sudaro keturi fabrikai, kuriuose dirba per 2,3 tūkst. žmonių.

Respublika

Prie Gimtadienio torto stovi šimtametė poetė Dana Mitkienė jos iškilmingo pagerbimo metu šv. Kazimiero parapijos salėje Los Angeles, CA (100-tasis gimtadienis buvo 1999 m. rugsėjo 7 d., bet pagerbimas įvyko š. m. rugpjūčio 29 d.). Prie torto taip pat anūkė Gedgaudaitė-Slapšienė su dukrele (jubiliatės proanūke). Prie kito stalo matyti poetas Bernardas Brazdžionis su žmona Aldona ir Valerija Baltušienė, naujos jubiliejinės D. Mitkienės eilėraščių knygos "Daugiau nebenusidėsiu" redaktorė M. Gedgaudo nuotr.

Aktyviajam ateitininkui

A. + A.

Dr. ALFONSUI STANKEVIČIUI

staiga iškeliauvęs į Amžinuosius Namus, skaudžios netekty nuoširdžiai užjaučiame žmoną OLGA, dukteris REGINĄ ir EUGENIJĄ su šeima, broli Dr. JUOŽA, brolius ir seseris Lietuvoje, kitus gimines bei artimuosius. Jungiamės skausme ir maldoje.

NEW YORKO ATEITININKAI

Mielai sesei

A. + A.

IRENAI GARUNKŠTIENEI

iškeliauvęs Amžinybėn, jos dukteris EUGENIJĄ ir KRISTINĄ, sūnų TOMĄ bei jų šeimas, ir vyrą BRONĮ skausmo valandose nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdime.

NY VYR. SKAUČIŲ ŽIDINYS VILIJĄ

Lietuvos ambasada Washingtone
nuoširdžiai liūdi dėl vieno iškilusių visų laikų
Lietuvos diplomatų ambasadoriaus

teisės daktaro STASIO BAČKIO

mirties.

Ambasadorius Stasys A. Bačkis nusipelnė ypatingos pagarbos už savo pasiaukojimą darbą Lietuvos diplomatinėje tarnyboje. Ambasadorius Stasys A. Bačkis ypač daug nuveikė Lietuvos laisvės labui būdamas Lietuvos pasiuntiniu JAV sostinėje nuo 1976 m. iki 1987 m. Tebedamas Lietuvos atstovo Washingtone pareigas, Dr. Stasys A. Bačkis 1983 m. gruodžio 24 d., mirus Lietuvos diplomatinės tarnybos, Dr. Stasys A. Bačkis buvo pavyzdžiu visiems jį pažinojusiems dėl savo patriotizmo, pasiaukojimo ir tikėjimo tėvynės laisve. Jo iškil asmenybė ir atmintis visiems laikams lydės Lietuvos ambasados Washingtone veiklą.

Lietuvos ambasada Washingtone reiškia gilią užuojautą ambasadoriaus Stasio A. Baččio artimiesiems ir bendražygiams.

LIETUVOS AMBASADA WASHINGTON

1999 m. lapkričio 12 d.

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Email: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Pirmasis Advento sekmadienis - lapkričio 28 d.

Pakeliamas "Darbininko" prenumeratos mokestis

Administracija praneša, kad **2000-tųjų metų "Darbininko" prenumeratos mokestis pakeliamas iki 45 dol.** Tai daroma dėl pašto, spausdinimo išlaidų ir darbo atlyginimų padidėjimo. Nors jau eilę metų laikraščio leidimo išlaidos kasmet augo, prenumeratos mokestis nebuvo keliamas, ir didėjanti nuostolį padengdavo leidėjai.

Prenumeratoriai, siųsdami čekius už 2000-tųjų metų prenumeratą po lapkričio 20-tos dienos, prašomi pridėti 45 dol. čekį. Mokėdami už atsilikusius metus, pridėda po 30 dol. čekį.

Kalėdų paplotėliai (Christmas Wafers) šiemet ir vėl bus gaunami *Darbininko* administracijoje. Viename vokelyje yra po 5 paplotėlius. Kaina 5 dolerių su persiuntimu. Prašome užsisakyti iš anksto, atsiunčiant užmokestį.

"Darbininko" spalvotas 2000 m. kalendorius jau baigiamas ruošti spaudai. Jis bus su didesniais skaičiais, negu anksčiau. (1999 metų kalendorius nebuvo atspausdintas.) Naujasis kalendorius bus išsiuntinėtis skaitytojams gruodžio mėn. pradžioje. Kartu bus įdėtas administratoriaus laišką su atkarpėle, kurią bus patogus panaudoti užmokant už prenumeratą, bus įdėtas ir atsakymui vokelis.

Apieškimų par. žinios

Svečias iš Putnamo. Prieš dvi savaites mūsų parapijoje porą dienų svečiavosi kun. **Vidmantas Kareckas**, Vašų parapijos administratorius (Panevėžio apskr.). Jis visą mėnesį pavadavo Putnamo seselių kapelioną kun. Antaną Diškevičių, kuris buvo išvykęs atostogų į Lietuvą. Kun. V. Kareckas buvo aprodytos New Yorko ižymybės ir gražiausios Manhattano bažnyčios.

Tradiciniai Padėkos dienos pietūs rengiami šį sekmadienį, lapkričio 28 d. tuojau po 11 val. mišių. Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.

Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių proga, kaip ir anksčiau, skaitytojai **kviečiami sveikinti** draugus ir artimuosius **per DARBININKĄ**. Jūsų sveikinimas tokiu būdu pasieks iš karto didesnį sveikinamųjų skaičių, o Jūs sutaupysite laiko ir pinigų, kuriuos išleistumėte pirkdami atvirukus, rašydami, siųsdami. Nelaukite paskutinės prieškalėdinės savaitės, atsiųskite savo sveikinimus jau dabar. Prieškalėdinis DARBININKO numeris išeis gruodžio 17 d., nes vėlesnis - gruodžio 24 d. nepasieks skaitytojų iki Kalėdų. Už pridedamą auką, taip reikalingą spaudos išlaidoms, iš anksto dėkojame.

Višpaties Atsimainymo parapijos žinios

Keturias dėžes rūbų ir kitų reikmenų lapkričio 14 d. Lietuvos vyčių 110 kuopos nariai išsiuntė "Gift of Hope" Vilniaus katedrai; dvi dėžes rūbų ir kt. reikmenų - Kūdikų namams Kaune; vieną dėžę - Kūdikų namams Vilniuje.

Suaugusių įvedimo į krikščionybę klasės lietuviškai prasidės gruodžio 1 d. Jas praves kun. Vyt. Volertas kiekvieną trečiadienį 7-8:30 val. vak. klebonijos patalpose. Kandidatai, baigę kursą, bus pakrikštyti Velykų išvakarėse Mišių metu. Laukiama naujų kandidatų.

Lietuvos Vyčių 110 kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 28 d., tuojau po 11:15 val. r. lietuviškų mišių.

Lietuviškas Kūčias rengia Lietuvos Vyčių 110 kuopa gruodžio 12 d., tuojau po 11:15 val. lietuviškų mišių parapijos salėje. Skambinkite Juozui Stelmokui, 516-485-1073; Bruno Rutkūnui, 516-628-2292 arba Elena Matulionytei, 718-326-3398 dėl daugiau informacijų.

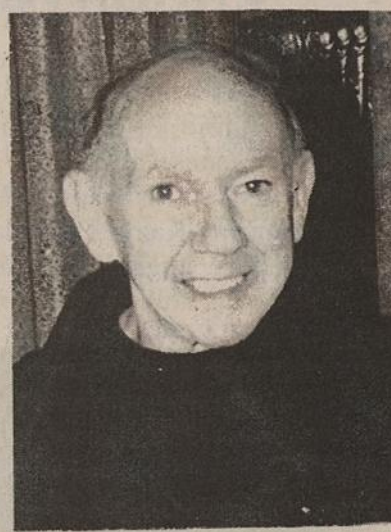
Parapijos krepšinio komanda, kuri praktikuojasi ir žaidžia kaimyninės parapijos patalpose, labai džiaugiasi gausiu jaunimo dalyvavimu. Lietuvių jaunimas irgi yra kviečiamas įjungti į sėkmingą parapijos krepšinio komandos programą.

Mirė Tėv. Robertas I. Des Roches, OFM

Lapkričio 16-tos rytą Portlando, ME, ligoninėje mirė pranciškonų Šv. Kazimiero provincijos narys **Tėv. Robertas I. Des Roches, OFM**. Velionis, penktas vaikas šeimoje, buvo gimęs Littleton, NH, 1933 m. birželio 2 d. Jo tėvas buvo dailininkas - tapytojas, motina - namų šeimininkė. Velionis mokėsi, ilgesnį laiką gyveno ir dirbo daugiausia raštinės darbu Rhode Island valstijoje. Nors ir nebejaunas, 47-erių metų Robertas buvo priimtas į to meto vėlesniųjų pašaukimų Holy Apostles seminariją Cromwell, CT, o 1982 m. vasarą - į lietuvių pranciškonų vienuolyną. Studijų metu Tėv. Robertui buvo diagnozuotas gerklių ir kaklo vėžys. Po kelių operacijų ir kalbos terapijos sėkmingai baigęs teologijos studijas, 1987 m. gegužės 16 d. buvo įšventintas kunigu.

Ryšium su kalbos defektu, Tėv. Robertas savo kunigišką darbą daugiausia vykdė Kennebunkporto vienuolyne individualaus dvasinio vadovavimo srityje. Jis buvo veiksmingas ir plačiai žinomas nuodėmklausis ir giliai jaučias dvasios vadovas. Pamilęs Šv. Pranciškų, Tėv. Robertas atgaivino ir padėjo įsteigti eilę naujų Šv. Pranciškaus Pasauliečių ordino, vadinamųjų tretininkų, kongregacijų ir joms keletą metų sėkmingai vadovavo.

Pats nebūdamas lietuvis ir neišmokęs lietuvių kalbos, Tėv. Robertas vis tik labai rūpinosi Lie-

Tėv. R. I. Des Roches, OFM

tuvoje atgimusiaisiais pranciškonais ir per pasauliečius pranciškonus jiems organizavo rūbų, žaislų vaikams ir kitų aukų vėjus. Ypatingai daug jautrumo ir nuoširdumo parodė pranciškonų jaunajai kartai, kuri buvo atsiųsta iš Lietuvos Kennebunkporte atlikti bandymo - novicijato metus. Visiems, jauniems ir vyresniems, Tėv. Robertas buvo giedrios nuotaikos, pamaldumo ir nuostabios kantrybės pavyzdys.

Lapkričio 18-tos vakarą velionio palaikai buvo perkelti į Kennebunkporto vienuolyno koplyčią, sekančią dieną po Mišių jie buvo pervežti į Brooklyną, o šeštadienį, lapkričio 20 d. - palaidoti pranciškonų vienuolyno sklypelyje Šv. Jono kapinėse, Middle Village, NY. Amžiną Atsil!

B. P.

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO:

DARBININKO skaitytojai, atsiuntę prenumeratą, prisidėjo aukomis laikraščio stiprinti ir atsilyginti už įvairius patarnavimus:

Po 20 dol.: P. Bakunas, Webster, NY; P. D. Silbajoris, Woodbury, NY; Felicia Redikis, Woodhaven, NY; Eleonora Liobe, Woodhaven, NY; Valerija Masilionis, Dayton, OH; V. Šilėnas, Euclid, OH; Vc. Rociunas, Independence, OH; V. ir K. Volertas, Narberth, PA; A. Vilgosa, Philadelphia, PA; A. Gustaitis, Scranton, PA; Laima Ghatak, Richmond, VA.

Po 15 dol.: J. A. Gyls, Naples, FL; Anna Axtin, Lawrence, MA; Bronė Karaskienė, Delran, NJ; R. J. Lukas, Interlaken, NJ; Vera Rutz, Toms River, NJ; A. C. Lingis, Great Neck, NY.

Po 10 dol.: J. Astas, Hamilton, ONT, Canada; I. A. Tamosiunas, Fairfield, CA; Ant. Vaitkus, San Jose, CA; Sofija Domeika, Fairfield, CT; Anastazija Semaska, New Britain, CT; P. Vilinskas, Farmington, CT; L. Kapeckas, Hartford, CT; P. Karosas, New Britain, CT; Maria Varnas, Aventura, FL; Regina Talluto, Ft. Myers, FL; Rev. Joseph Klunius, Holiday, FL; Elena Jonas, Lauderhill, FL; V. Milcius, Ocala, FL; K. Mitinas, Pt. Orange, FL; Danguolė Jaffe, Pensacola, FL; J. Babravičius, St. Pete Beach, FL; Alf. Urbelis, St. Pete Beach, FL; Birute Kenstavicius, Winter Haven, FL; Neda Girmys, Canton, GA; T. Bauza, Hayden, ID; Aušrelė Sakalas, Lemont, IL; Vl. Armalis, Baltimore, MD; V. ir R. Grubliauskas, Brockton, MA; J. Ensins, Canton, MA; Daiva Jaudegytė, Brockton, MA; Rev. Albin F. Janiunas, Cambridge, MA; V. Trinavech, So. Boston, MA; L. P. Alinskas, Westwood, MA; Alg. Zenkus, Webster, MA; V. Kubilius, Westwood, MA; Regina Alkevičius, Lincoln Park, MI; Vl. Jomantas, Redford, MI; Rev. V. Kriščiunevičius, Warren, MI; E. Martišius, E. Wakefield, NH; J. Chapulis,

Bricktown, NJ; Al Jarmas, Clark, NJ; S. Karaska, Delran, NJ; Regina Sherris, Edgewater, NJ; Valerie A. Kennedy, Marlton, NJ; Helen Gagas, New Milford, NJ; L. Rimkus, Parlin, NJ; Stase Zebertavage, Parlin, NJ; Jolita Gudaitis, Rutherford, NJ; Anne B. Wilkich, Toms River, NJ; Edw. Žiausys, Amsterdam, NY; Gene Reznikene, Brooklyn, NY; Ant. Šateika, Brooklyn, NY; Don. Uzas, Maspeth, NY; S. Marcinkevicius, Queensbury, NY; J. Dabuzinskas, Richmond Hill, NY; J. Jankauskas, Woodhaven, NY; Alb. Sakalas, Woodhaven, NY; Vitalija Slizys, Woodhaven, NY; A. Zilionis, No. Olmsted, OH; Al Cepulis, Philadelphia, PA; P. Makarauskas, Philadelphia, PA; J. Reventas, Virginia Beach, VA.

Po 5 dol.: Ged. Ivaska, Lemon Grove, CA; Birute Prasauskas, Lomita, CA; Jos. Zeidat, Oceanside, CA; B. Papsys, Los Angeles, CA; A. Mockus, Newington, CT; Mrs. B. Popeliucka, Miami Beach, FL; Mrs. E. Treimanis, St. Petersburg, FL; F. Bocutinas, Sunny Hills, FL; K. Baksys, Daytona Beach Shores, FL; Vyt. Cemarka, Downers Grove, IL; Irena Galinis, Lemont, IL; Margaret Vildzius, Bethesda, MD; A. Liutkevicius, Norwood, MA; A. Skruodys, Jersey City, NJ; Ona Savokaitis, No. Brunswick, NJ; Valentina Modzeliauskas, Ridgewood, NY; Anelė Masiliunas, Upper Montclair, NJ; Vida Glasier, Woodcliff Lake, NJ; Danute Tautvilas, Pt. Washington, NY; Helen Johnson, Richmond Hill, NY; G. Vidmantas, Rochester, NY; Anna M. Byla, Pittston, PA; Magdalena Shimkus, Scranton, PA; I. Moston, Collierville, TN.

Kiekviena auka yra didelė pagalba DARBININKUI. Laikraščio ateitis, tuo pačiu ir lietuvių išsivijoje priklauso nuo aukotojų dosnumo. Vien iš prenumeratos nebūtų galima išsilaikyti.

Nuoširdžiai dėkojame. Darbininko administracija

Mirė kun.

Kazimieras Kuzminskas

1999 m. spalio 29 d., sulaukęs 93 metų amžiaus, mirė kun. Kazimieras Kuzminskas, daug nusipelnęs mūsų Tėvynei Lietuvai sovietų okupacijos metais.

Kai 1974 metais Amerikos lietuvių kunigų lėšomis buvo planuojama išleisti viename tome "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" dešimt numerių, kun. K. Kuzminskas (gyvenęs tada Amerikoje) jautė pareigą rūpintis šiuo svarbiu pagrindiniu leidiniu ir įsteigė sąjungą "LKB Kronikoms" leisti. Ši sąjunga, kartu su Chicagoje 1972 m. sudarytu aktyvios veiklos organizaciniu branduoliu - Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos rėmėjais, išpareigojo rūpintis tolesniu "LKB Kronikos" leidimu ne vien lietuvių, bet ir laisvojo pasaulio - anglų, ispanų, portugalų ir kt. kalbomis. 1984 m. buvo išleistas "LKB Kronikos" I tomas prancūzų kalba. Iki 1992 m. lietuvių kalba buvo išleista dešimt Kronikos tomu, 2 tomai anglų kalba, 3 - portugalų.

Kun. K. Kuzminskas buvo energingas organizatorius, visa širdimi atsidavęs okupuotos Tėvynės Lietuvos nuoskaudoms lengvinti, užmiršdamas savo asmeninius gyvenimo patogumus.

Naujamiesčio parapijos (Panevėžio apskr.) Baluškių kaimas yra kun. K. Kuzminsko gimtoji vieta. Į gimtosios Naujamiesčio parapijos kapines amžinam poilsiui sugrįžo ir jo palaikai.

Mokėsi jis Kauno kunigų seminarijoje ir Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos-Filosofijos fakultete. 1932 m. įšventintas kunigu. Vikaravo Leliūnu, Krinčino, Panevėžio Šv. Apaštalo Petro ir Povilo bažnyčiose, buvo Vabalninko mergaičių amatų mokyklos kapelionas, Surdegio parapijos klebonas.

1944 m. pasitraukė į Vokietiją. Karui pasibaigus Innsbruko universitete Austrijoje baigė scholastinės filosofijos skyrių, išgydamas scholastinės filosofijos licenciją. Pakviestas Nekalto Prasidėjimo seserų 1960 m. persikėlė į Ameriką. Kurį laiką buvo tų seserų kapelionu Cambridge. 1974 m. persikėlė į Chicago.

1993 m. kun. K. Kuzminskas grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Vilniuje. Kai galėjo, ateidavo aukoti Mišių į Vilniaus arkikatedrą. Dalyvaudavo "LKB Kronikos" minėjimuose.

1996 m., sulaukęs 90 metų jubiliejaus, savo gimtojoje Naujamiesčio parapijoje kun. K. Kuzminskas įsteigė Lietuvos kryžių ir "LKB Kronikos" muziejų.

Lietuvos Vyskupų konferencijos sekretoriatas

Lietuviškos radijo programos iš Vilniaus nuo spalio 31 d. girdimos 6120 khz dažniu arba 49 m bangų ruože kiekvieną dieną 7 val. vak.

Viduramžė moteris iš Lietuvos ieško darbo. Norėtų prižiūrėti ligonį ir gyventi šeimoje. Turi ilgą patirtį patyrimą toje srityje; geras rekomendacijos. Skambinti po 6 val. vak. (718) 641-5003. (sk.)

Maironio Lituanistinėje mokykloje New Yorke pamokos vyksta kiekvieną šeštadienį (Kultūros Židinyje) nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet.

KEPINIAI

įvairioms progoms:

Napoleono tortai, riešutiniai ir šokoladiniai tortai, įvairūs vaisiniai kepiniai, Kalėdų šližikai ir kt. užsisakius gaunami pas:

Ziną Jankauskaitę
Tel. (718) 441-5215.

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvius nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, DC, ieško dviejų darbininkų, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373. (sk.)

Kerpu, šukuoju, darau cheminius ir pusmetinius sušukavimus. Moterims, vyrams ir vaikams. Dirbu savo ar klientams pageidaujant jų namuose. Kainos žemesnės už amerikietiškas kainas. Regina Savickaitė-Bork, 84-20 96th Street, Woodhaven, NY. Tel. (718) 805-3612. (sk.)

LIETUVOS STUDENTŲ CENTRAS

patikimai ir garantuoti

** keičia vizas J1, B1 - B2 į F1 arba L1;

** padeda gauti Social Security su leidimu dirbti;

** ruošia visus pakvietimo dokumentus;

** K-1 & K-2 vizos iš Lietuvos.

Dėl papildomos informacijos teiraukitės telefonu nuo 13 val.: 212-725-8807. (sk.)

"LIETUVOS AIDAS" - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius voke, skaitytoja pasiekia per 7 dienas. Išaugus pašto ir leidybos išlaidoms, "Lietuvos aido" metinė prenumerata JAV kainuoja: metams - 360 dol.; pusei metų - 180 dol. Čekiai rašomi "Lietuvos aido" vardu ir siunčiami "Lietuvos aidas", Maironio 1, Vilnius 2710, Lithuania. Tel. 610-544, Fax. 224-876.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Josephine Lapsiene, Detham, MA - 25.00 dol.

Felicitas Dimgaila, Hot Springs Village, AR - 200.00 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers

361 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

Atlantic Express corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **gruodžio 4 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. ryto iki 1 val. p.p. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų - tel. (914) 258-5133.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.

LIETUVIŠKI RAGUOLIAI

- kepame virš 30 metų
- siunčiame į visas JAV valstijas
- 3 dydžiai: 5, 10 ir 15 svarų
- Laikas dabar užsisakyti šventėms

Skambinkite: Juozui Liūdžiui
New Britain, CT

tel. (860) 223-2380 FAX. (860) 224-3341

APREIŠKIMO PARAPIJOS METINIAI PADĖKOS DIENOS PIETŲS

sekmadienį, lapkričio 28 d., 12:30 val. popiet
Havemeyer ir North 5th St. kampas, Brooklyn, NY.

- Skanus maistas

- Atgaiva

- Loterija

Pietų metu pagerbsime buvusį parapijos kleboną kun. VYTAUTĄ PALUBINSKĄ jo 45-rių metų kunigystės sukaktuvių proga.

Vietas užsisakyti iš anksto skambinant Malvinai Klivečkienei tel. (718) 296-0406.

15 DOL. SUAUGUSIEMS; 5 DOL. VAIKAMS